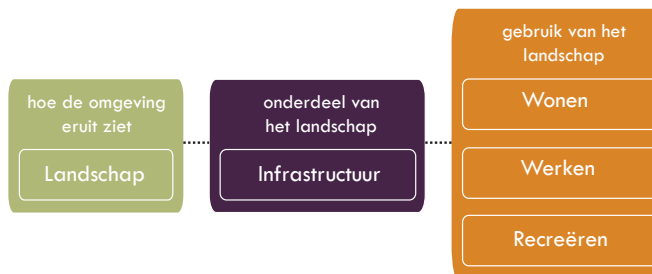

Opgaven

Bouwen aan een duurzaam stedelijk netwerk is geen eenduidig karwei, hiervoor zijn meerdere opgaven nodig. Opgaven zijn herleidbaar naar een plek, een gebied of een thema. Uitvoeringsprojecten zijn bijna altijd gerelateerd aan een concrete plek. Gebieds- of thematische opgaven zijn soms wat lastig te koppelen aan een echt uitvoeringsproject en dat kan de vraag oproepen: Wat gaan we nu precies doen? Gebieds- of thematische opgaven vormen een leidraad voor het initiëren of beoordelen van nieuwe projecten en geven aan waar die projecten aan moeten voldoen.

Een onderverdeling kan ook gemaakt worden naar opgaven die echt lokaal van aard zijn en opgaven die bij uitstek bijdragen aan versterking van het regionale netwerk van gebieden waar gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. In dit hoofdstuk zullen eerst de opgaven die bijdragen aan het regionale netwerk uiteen worden gezet. Hierop volgend de opgaven van meer lokale aard. Ook bij de opgaven wordt dezelfde volgorde gehanteerd als bij de analyse: eerst landschap, dan infrastructuur en eindigend met wonen, werken en recreëren.

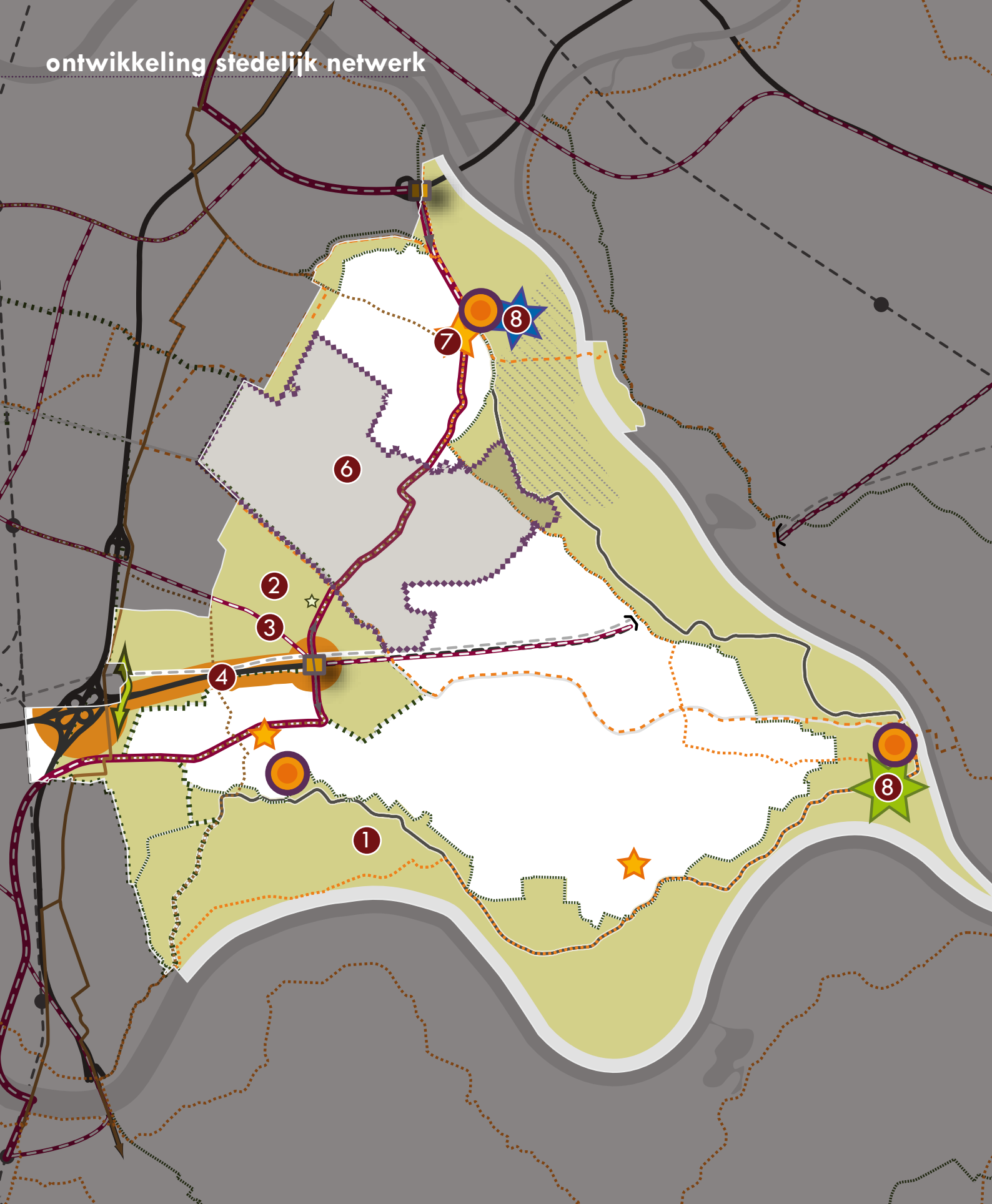

Versterking van het regionaal netwerk

De discussie over ruimtelijke ontwikkelingen in Lingewaard die bijdragen aan een beter regionaal netwerk van goed met elkaar verbonden plekken om te wonen, werken en recreëren kent twee onderwerpen die al prominent als project op de agenda staan voor het gebied tussen de twee rivieren: Park Lingezegen en de A15-doortrekking.

Andere zaken die met name op regionale schaal het netwerk versterken zijn het verbeteren en uitbouwen van het openbaar vervoer en het beter toegankelijk maken van de groen blauwe ruimte van De Gelderse Poort: de uiterwaarden en rivieren. De doelen en belangen die op nationaal niveau zijn aangegeven in de nieuwe structuurvisie Infrastructuur en Ruimte gaan hier ook op in. De bereikbaarheid van de regio, de omslag naar duurzaam vervoer en de toegankelijkheid van groene ruimte zijn van belang voor onze regio. Verder dient er bij ontwikkeling van het stedelijk netwerk, te worden nagedacht over voorzieningen die in de toekomst logischerwijs tussen de rivieren aanwezig horen te zijn. Hierbij gaat het niet alleen over onze eigen gemeente, maar ook over gemeente Overbetuwe, Arnhem-Zuid en Nijmegen-Noord. In vervolg op de verstedelijkingsvisie van de Stadsregio is hierover discussie nodig.

ontwikkeling stedelijk netwerk

Opgaven ontwikkeling stedelijk netwerk

- 1 Uiterwaarden toegankelijk en recreatief aantrekkelijk maken
- 2 Park Lingezege
- 3 Hoogwaardig openbaar vervoer
- 4 Ontwikkelen van de knooppunten
- 5 Ontwikkelen van het recreatieve routenetwerk
- 6 Concentreren glastuinbouw
- 7 Versterken en verlevendigen van de lokale economie in het Huissense centrum
- 8 Landschap, recreatie en economie met elkaar verbinden

	ontwikkelen natuur en recreatie		glastuinbouw en bovenlokale (agro) bedrijvigheid
	begrenzing Park Lingezege		entree gemeente
	faciliteren publieksintensieve recreatieve Park voorziening		hoofdontsluiting
	verbinden Parkdelen		hoofdontsluiting doortrekking A15
	begrenzing Nationaal landschap De Gelderse Poort		A15 corridor
	rivierverruiming Huissense uiterwaard		Toeristisch Overstappunt
	gebiedsontwikkeling met horeca en detailhandel		dijk
	recreatieve gebiedsontwikkeling met water en oeverrecreatie		spoor en station
	recreatieve gebiedsontwikkeling gericht op beleving cultureel erfgoed en landschap		trace hov
			landelijke fietsroute
			Linge- en Waardenroute
			Rijnwaalpad
			gemeentegrens

Klompewaard

Opgave 1 Uiterwaarden toegankelijk en recreatief aantrekkelijk maken

De uiterwaarden van onze gemeente dienen een aantal belangrijke doelen. Ze vormen voor veel dieren en planten een beschermde omgeving. Daarnaast zorgen ze ervoor dat bij hoge waterstanden water opgevangen kan worden. Ten derde hebben de uiterwaarden een open en weids natuurlijk karakter dat voor recreanten interessant is. Vooral vanaf de dijken is het open en weidse landschap van de uiterwaarden goed te ervaren. De dijken zijn echter voor het grootste gedeelte toegankelijk voor auto's en motoren waardoor wandelen op de dijken soms tot gevaarlijke situaties leidt.

In de uiterwaarden zelf bevinden zich diverse plekken waar je optimaal van de natuur en weidsheid kunt genieten. De manier waarop je deze plekken kunt bereiken is voor veel recreanten minder aantrekkelijk: er zijn nauwelijks wandelpaden in de uiterwaarden, en de paden die er zijn, zijn vaak slecht toegankelijk of lopen dood. Een belangrijke opgave voor onze eigen inwoners en de inwoners van de regio is dan ook het vooral te voet toegankelijker maken van de natuur en de groene ruimte in de uiterwaarden. De opgave ligt niet alleen in het toegankelijk maken maar ook het verbinden van diverse (thema) routes. Hierbij niet verder kijken dan de gemeentegrens is een gemiste kans. Overleg met buurgemeenten is nodig om meer samenhang in het routenetwerk voor langzaamverkeer te krijgen.

Ontwikkeling van natuur, recreatie en opvang van water levert projecten op die per uiterwaard weer verschillende accenten kent. Het accent dat een bepaalde uiterwaard in de projecten krijgt wordt in belangrijke mate bepaald door de natuurlijke waarde die de uiterwaard kent en de potentie die de uiterwaard heeft om bij te dragen aan recreatie. De uiterwaarden in de gemeente behoren tot het Natura 2000 gebied. Ook zijn alle uiterwaarden opgenomen als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur. De uiterwaarden langs de Waal zijn aangewezen als EHS- natuur en zijn binnen deze hoofdstructuur het meest beschermd. De mogelijkheden voor ontwikkeling van recreatie in de uiterwaarden langs de Neder-Rijn zijn dan ook groter.

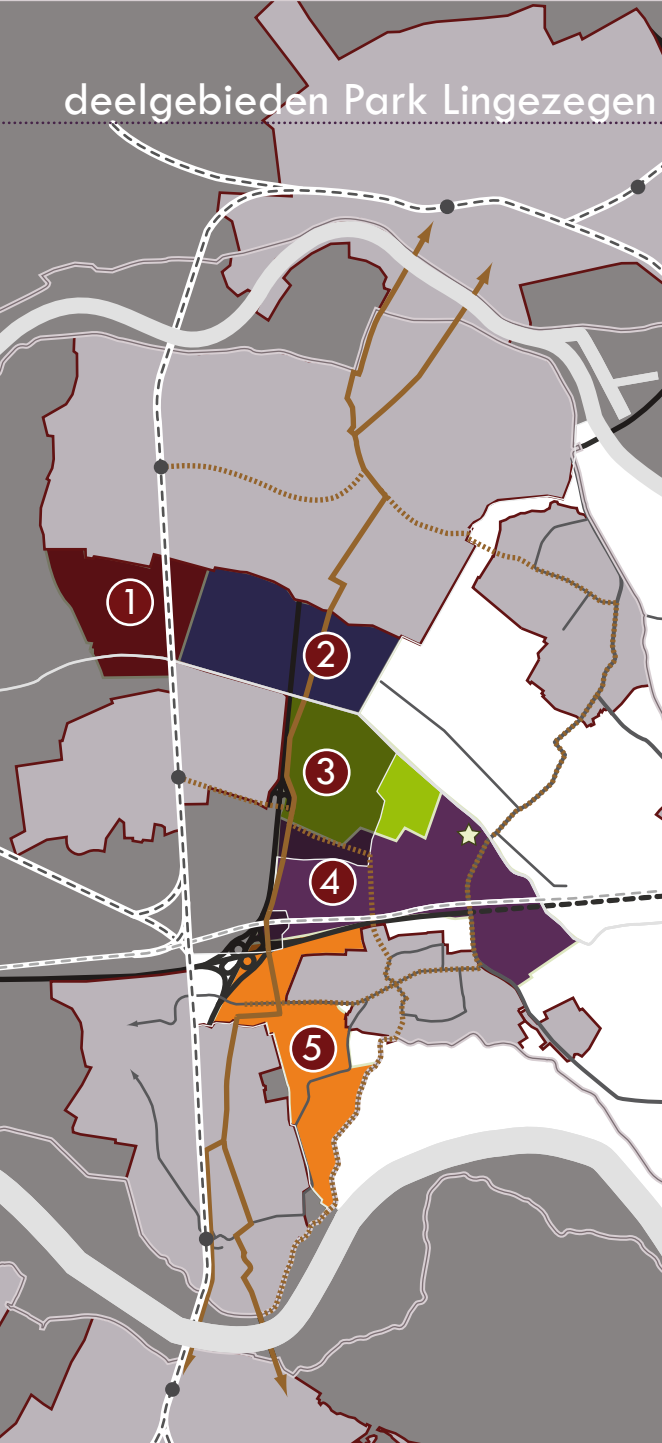
Een aantal projecten ten behoeve van natuur-, recreatieontwikkeling en extra wateropvang in de uiterwaarden is inmiddels opgestart of is al afgerond. De herinrichting van de uiterwaard Huissen-Angeren moet als project nog starten. Binnen dit project wordt vooral ingezet op recreatie: aan vele vormen van recreatie wordt een invulling gegeven waaronder water en oeverrecreatie echter met behoud van landschappelijke en natuurlijke waarden. Ook de uiterwaarden rond Fort Pannerden worden in het kader van ontwikkeling onder de loep genomen. Recreatie en cultuurhistorie vormen hierbij de belangrijkste insteek. Alle lopende projecten in de uiterwaarden schenken automatisch aandacht aan natuur en waterberging vanwege regelgeving van bovenaf. In de toekomst is het essentieel dat het toegankelijker maken van de uiterwaarden voor langzaam recreatief verkeer vanzelfsprekend ook als uitgangspunt wordt gezien en daarmee een belangrijke rol speelt bij herinrichting.

essentie

TOEGANKELIJKER EN RECREATIEF AANTREKKELIJKER MAKEN VAN DE UITERWAARDEN MET HELDERE AANGEGEVEN EN DOORLOPENDE WANDEL- EN FIETSRUTES.

deelgebieden Park Lingezen

Doelstellingen parkdelen uit: 'Park Lingezen intergemeentelijke structuurvisie':

1. De Park

- Kleinschalig mozaieklandschap van boomgaarden, weilanden en bos.
- Kleinschalige recreatieve voorzieningen.

2. Het Waterrijk

- Robuust waterrijk landschap bestaand uit grote eenheden van open water, bos en ruige gras(moeras)landen.
- Intensieve recreatie op recreatiestrips.

3. Het Landbouwland

- Open en weids landschap.
- Landbouw hoofdfunctie, recreatief medegebruik

4. De Buitens

- Kleinschalig mozaieklandschap van erven, nieuwe landgoederen, boomgaarden, weilanden en bos.
- Kleinschalige recreatieve functies.

5. De Woerdt

- Kleinschalig landschap van boomgaarden kavelbeplantingen, landen, weilanden en bos.
- Intensief wandelpadennetwerk aansluitend op omgeving.
- Kleinschalige recreatieve ontwikkeling

☆ publieksintensieve recreatieve Park voorziening

Opgave 2 Park Lingezen

Het parkproject is ontstaan als medicijn tegen het chronisch tekort aan recreatief toegankelijke groene ruimte dichtbij de woonwijken. Om ervoor te zorgen dat de steden niet tegen elkaar aangroeien is Park Lingezen ontstaan. Voortaan in dit gebied geen grote uitbreidingen meer, maar behoud van open landschap met ruimte voor recreatie. Natuur speelt een grote rol bij ontwikkeling. Het Park maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

Park Lingezen is geen statisch gebied. Er is gestart met het realiseren van de basisuitrusting voor het park. Die bestaat uit de verwerving van gronden en inrichting van voldoende robuust en toegankelijk groen (en water), het aanleggen en aankleden van fiets- en wandelroutes en het maken van toegangen tot het parkgebied. Een van die toegangen ligt vlakbij de afslag van de A15 aan de lokale 'ring' (Karstraat - Van Elkweg). Deze omgeving is geschikt voor een parkfunctie die meer bezoekersverkeer aantrekt.

De belangrijkste opgave in het Lingewaardse deel van het parklandschap is de recreatieve ontsluiting en inrichting van het landelijk gebied voor meer recreatie en het toelaten van functies die bijdragen aan de recreatiewaarde van het parklandschap. Andere opgaven liggen in het goed ontwikkelen van de publieksintensieve recreatieve park voorziening, het meewerken aan initiatieven die in het park passen, het inpassen van de A15-doortrekking en de inpassing van lokale ontwikkelingen in Ressen of Bemmelen die soms aan de rand van of in het park liggen.

essentie

HET REGELEN VAN EEN GOEDE RECREATIEVE ONTSLUITING, HET TOELATEN VAN NIEUWE INITIATIEVEN EN FUNCTIES DIE BINNEN HET PARK KARAKTER PASSEN EN HET FACILITEREN VAN EEN PUBLIEKSINTENSIEVE PARKFUNCTIE AAN DE 'RING' TER HOOGTE VAN DE AFRIT A15.

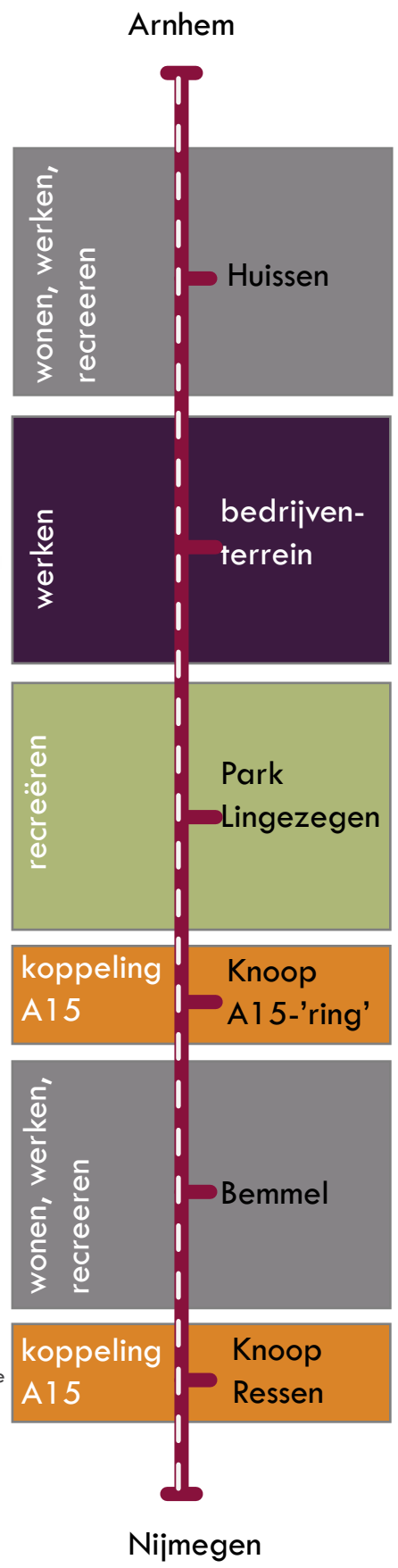

- spoor en station
- trace hov
- snelfietsroute / arm snelfietsroute
- A15 corridor
- knooppunt
- hoofdonsluiting
- hoofdonsluiting doortrekking A15
- gebiedsontsluiting
- Park Lingezegen

- bestaand bedrijventerrein
- gepland bedrijventerrein in de gemeente
- glastuinbouwgebied
- bestaand woongebied
- woningbouwcontour
- recreatieve gebiedsontwikkeling met horeca en detailhandel
- natuurlijke en (intensieve) recreatieve gebiedsontwikkeling
- publieksintensieve recreatieve Park voorziening

1 modaliteit zonder overstappen

Opgave 3 Hoogwaardig openbaar vervoer

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn bijzondere vraagstukken, zeker voor Lingewaard, waar de mogelijkheden om naar de omliggende steden te komen beperkt zijn door de barrière die de rivieren vormen. Niet alleen voor Lingewaard geldt deze problematiek, Overbetuwe, Nijmegen-Noord en Arnhem-Zuid kampen met hetzelfde probleem. De vier gemeenten die geheel of gedeeltelijk tussen de rivieren liggen groeien steeds verder. De Waalsprong in Nijmegen-Noord krijgt er nog 9.000 woningen, werklocaties, winkels e.d. bij en ook Schuytgraaf in Arnhem-Zuid bouwt in grote aantallen verder aan de woningvoorraad maar ook aan voorzieningen. In Schuytgraaf is ongeveer de helft van de 6.250 woningen opgeleverd. De bevolkingstoename tussen de rivieren verhoogt de druk op de bestaande wegenstructuur. Dagelijks staan er zowel in de richting van Nijmegen als Arnhem al files om met z'n allen de brug over te komen. Rekening houdend met de toename van inwoners en werkers tussen de rivieren moeten we ons niet alleen maar richten op meer asfalt maar meer op andere manieren om te verplaatsen: openbaar vervoer. Openbaar vervoer over weg, rail en water kunnen hierbij bekeken worden.

Binnen de Stadsregio wordt druk gewerkt aan het upgraden van het openbaar vervoer naar hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Voor het uitbouwen van een HOV-netwerk worden studies gedaan naar de verbetering van bestaande en de realisatie van nieuwe verbindingen. De tracés die bij de route Arnhem – Huissen – Bemmelen – Nijmegen en Zevenaar – Tiel horen zijn voor onze gemeente het meest belangrijk. Voor de gemeente is het belangrijk in te zien welke consequenties en mogelijkheden een goed ontwikkeld openbaar vervoersnetwerk biedt en daar een invulling aan te geven. Het verbinden van openbaar vervoer met knooppunten, woningbouwlocaties en bedrijvigheid is essentieel om het HOV zo effectief mogelijk te laten functioneren. HOV moet een reden hebben om een aantal keer in Lingewaard te stoppen: HOV dat alleen stopt in Nijmegen-Noord en Arnhem-Zuid hebben we weinig aan. De opgave ligt dan ook vooral in het op een juiste manier koppelen van ontwikkelingen en daarmee stopplaatsen genereren aan de HOV-route die op een snelle manier via onze gemeente tussen de steden rijdt. Een aantal van deze stopplaatsen ligt voor de hand, namelijk centrum Huissen, bedrijventerreinen, centrum Bemmelen. Andere logische stopplekken zijn in de toekomst: de publieksintensieve parkfunctie aan de Karstraat, knoop A15- 'ring' en knooppunt Ressen. Op snelle manier verplaatsen met openbaar vervoer betekent ook kiezen voor één modaliteit en een korte reistijd. Voor de kleinere woonkernen is verbetering van de overstapmogelijkheden tussen het HOV en auto, fiets of bus van belang.

essentie

ERVOOR ZORGEN DAT HOOGWAARDIG OPENBAAR VERVOER IN LINGEWAARD MEERDERE HALTES AANDOET.

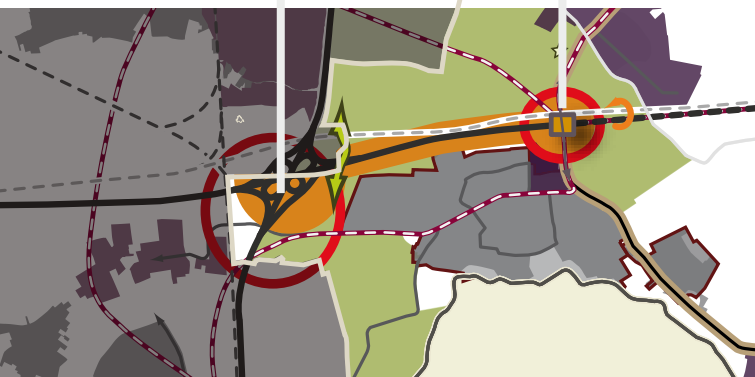

A15 corridor

knooppunt A15- Karstraat - van Elkweg

knooppunt Ressen

- A15 corridor
- knooppunt
- entree gemeente
- hoofdonsluiting
- hoofdonsluiting doortrekking A15
- bundelen en inpassen infrastructuur
- 'ringweg'
- gebiedsontsluiting
- spoor en station
- trace hov
- Park Lingezege
- verbinding Parkdelen
- bestaand bedrijventerrein
- gepland bedrijventerrein in de gemeente
- bestaand woongebied

Opgave 4 Ontwikkelen van de knooppunten

Het ontwikkelen van (OV-)knooppunten in de Stadsregio is gericht op een betere samenhang tussen mobiliteit en verstedelijking. Dit is nodig omdat het groeiend inwoneraantal en de barrièrewerking van de rivieren anders tot structurele problemen leiden op het gebied van bereikbaarheid en leefbaarheid.

Doortrekking van de A15 is goed voor de bereikbaarheid en de ruimtelijk-economische positie van het gebied tussen Neder-Rijn en Waal. Het mobiliteits-vraagstuk in Lingewaard gaat zeker niet alleen over de A15 maar deze geplande verbinding is wel medebepalend voor de wijze waarop de verstedelijking in de regio zich verder kan ontwikkelen.

Lingewaard staat achter het doortrekken van de A15 als dit op een landschappelijk verantwoorde manier gebeurt. Dat betekent ondertunneling van de natuur van de Gelderse Poort. Daarnaast is belangrijk dat bij Bemmelen behalve bij het knooppunt Ressen ook een volwaardige ontsluiting op de N389 (Karstraat - Van Elkweg) wordt gerealiseerd en dat bij de kruising met de Lodderhoeksestraat tussen Angeren en Doornenburg een calamiteitenaansluiting komt. Tot slot zijn maatregelen nodig om (geluid-) hinder te beperken.

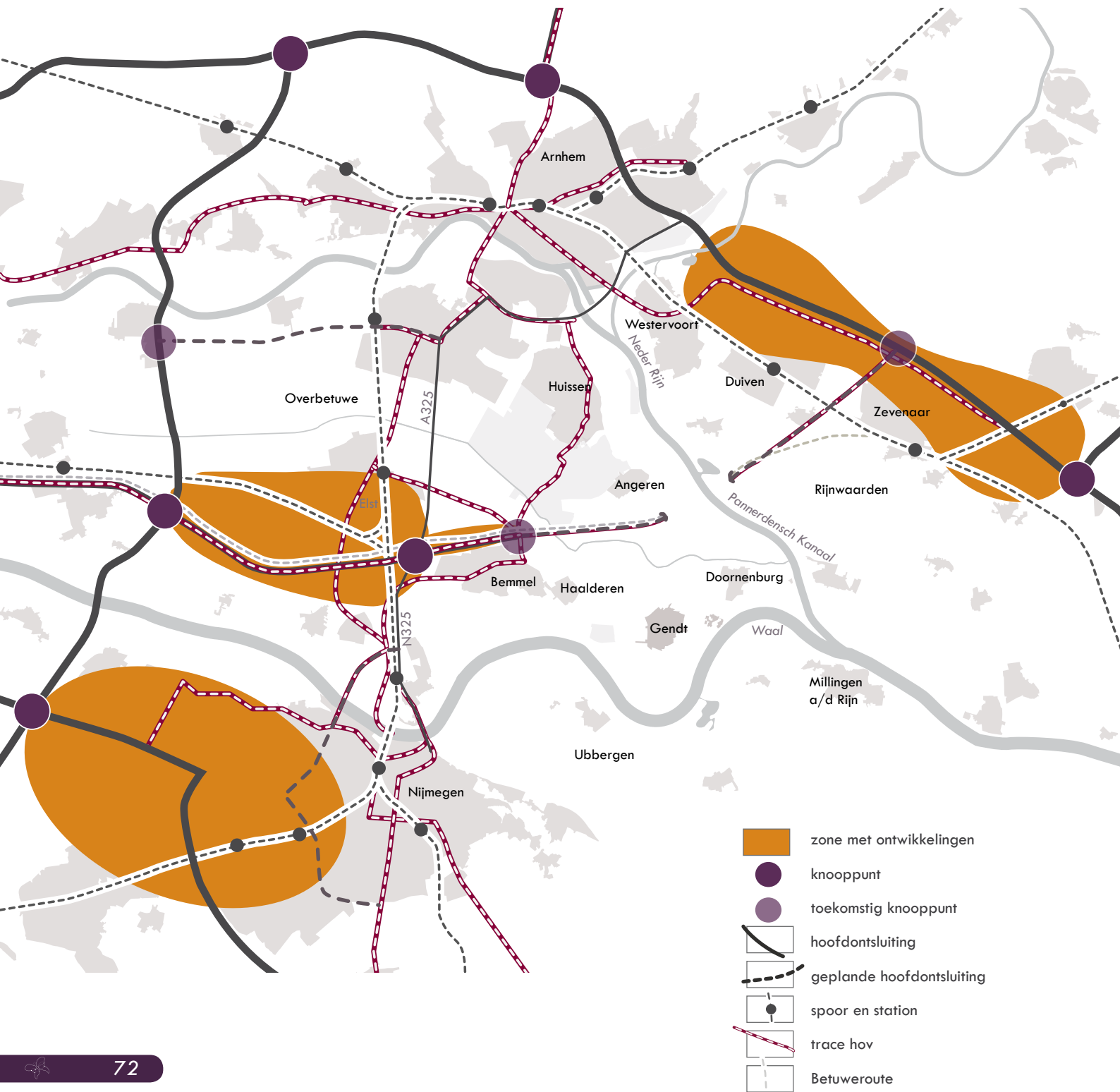
Het realiseren van de twee volwaardige 'knoopen' bij Bemmelen is van belang voor een betere afstemming tussen ruimtegebruik en bereikbaarheid. Daarmee wordt bedoeld dat goed bereikbare plekken worden benut voor functies die voor veel verkeer zorgen en overlast op lokale wegen of in de woonomgeving wordt vermeden. Versterking van deze twee knoopen met openbaar vervoer en overstapmogelijkheden vergroot de kansen op een duurzame afstemming tussen mobiliteit en verstedelijking.

In onze gemeente is dit aanleiding tot nadere visievorming over de twee knooppunten langs de N15 of A15: het knooppunt Ressen en de kruising Karstraat - Van Elkweg. Daarbij is een gedegen koppeling met de regionale en lokale wegenstructuur en het openbaar vervoer voor de hand liggend. Ook zonder doortrekking van de A15 zijn beide knoopen belangrijk al zullen ontwikkelingen dan van een ander schaalniveau zijn dan met een doorgetrokken snelweg.

Wordt de A15 doorgetrokken, dan bestaat de opgave uit het nadenken over de inpassing van de nieuwe infrastructuur in het landschap; hoe ziet de A15 eruit. Maar ook: Hoe ziet Lingewaard eruit vanaf de A15 en ligt hier een heldere structuur aan ten grondslag. Het besluit over de doortrekking van de A15 neemt de rijksoverheid. De regio en de gemeente hebben enige invloed op de onderbouwing van zo'n besluit en op de wijze waarop het besluit wordt uitgevoerd, oftewel de inpassing in de omgeving: 'hoe ziet het er straks uit?' Landelijk is er veel kritiek op de ruimtelijke kwaliteit van snelwegen en vooral op de omgeving langs die snelwegen. Voor de samenhang tussen weg en omgeving bestaan geen harde normen. Dat is een opgave waar we in deze structuurvisie op ingaan.

knooppunten ontwikkeling in de regio

Leesbaar landschap: samenhang tussen weg en omgeving

Vanaf de bedrijvengzone bij Oosterhout tot aan de 'ring' (Karstraat - Van Elkweg) maakt de omgeving deel uit van het stedelijk kerngebied in de regio.

Met doortrekking van de A15 wordt het knooppunt Ressen hét verdeelstation tussen internationaal doorgaand verkeer en verkeer in de regio. De omgeving van het knooppunt wordt een van de beter bereikbare plekken in de regio, precies tussen de twee steden in. Dat wordt nog versterkt als in de omgeving een OV-halte wordt gerealiseerd.

Het ruimtegebruik rondom het knooppunt is nu divers en zonder samenhang. In Lingewaard liggen het klaverblad, de gebundelde infrastructuur van autoweg, spoorweg en boven- en ondergrondse leidingen, en de buurtschap Ressen als waardevol dorpsgezicht. In Overbetuwe en Nijmegen ligt agrarisch gebied en bedrijventerrein. In de toekomst komt zal de oppervlakte bedrijventerrein toenemen. Daarnaast wordt er een landschapspark met windturbines gerealiseerd. Wat verderop aan de zuidkant van het knooppunt ligt de toekomstige landschapszone in de Waalsprong met een ontwikkelzone langs de A325 en de Ovatonde.

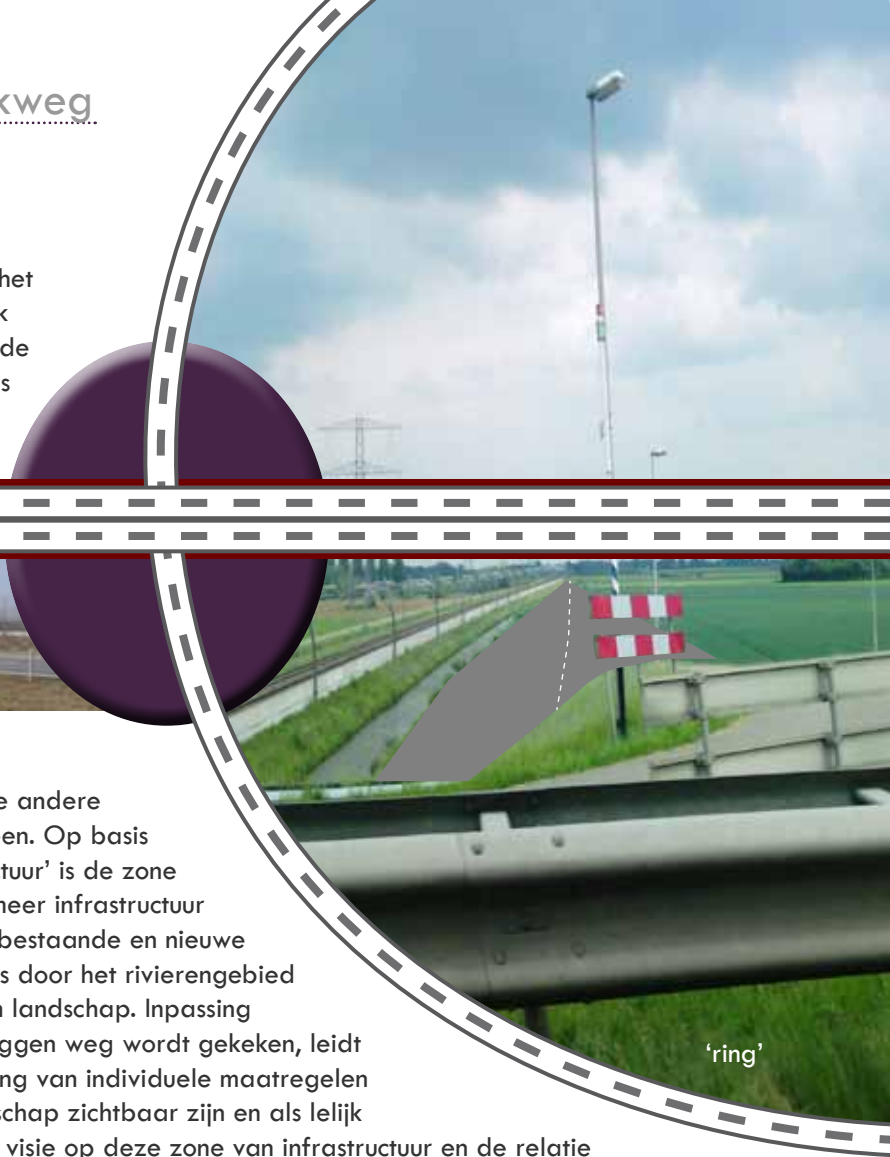
Tussen de twee 'knoten' van het klaverblad Ressen en de kruising met de Karstraat - Van Elkweg passeert de huidige N15 de dorpskern Bommel en Park Lingezege. De weg heeft daar een bebouwde en een groene kant die ook nog met elkaar verbonden dienen te zijn. Vanuit de woonkern dient het groen van Park Lingezege te voet en per fiets goed toegankelijk te zijn. In plaats van meer barrièrewerking zou doortrekking van de A15 moeten worden benut om een meer aantrekkelijke schakel tussen dorp en park te maken. Bij de kruising met de lokale 'ringweg' komen wonen en werken in het dorp, recreëren in het parklandschap en de weidsheid van de open polder in het komgebied bij elkaar: de drie gezichten van dit knooppunt. Het gebied ten noorden en oosten van de knoop valt binnen de begrenzing van Park Lingezege. Ontwikkelingen rond de knoop zijn mogelijk mits ze passen binnen het beleid van Park Lingezege. Oostelijk hiervan is het stedelijke karakter van het netwerk voorbij en gaat de geplande A15 door het landelijk gebied. Bij de tweede passage van de lokale ring, tussen Angeren en Doornenburg, dienen hulpdiensten snel de hoofdweg op- en af te kunnen. Weer verder in oostelijke richting gaat de weg onder de natuur van De Gelderse Poort door, om bij Duiven en Zevenaar weer boven te komen als zichtbaar onderdeel van het stedelijk netwerk.

knooppunt A15-Karstraat-van Elkweg

Inpassing in het landschap

Inpassing van de nieuwe weg vergt veel aandacht. Voor de inwoners van Bemmel is het belangrijk dat geluidshinder zoveel mogelijk beperkt wordt. De Houtakker II, gelegen in de oksel van de Van Elkweg en A15 dient deels een zichtlocatie te blijven. Landschappelijk inpassen vergt hier de nodige aandacht.

Verder is een goede inpassing om nog twee andere redenen belangrijk: De weg ligt er niet alleen. Op basis van het principe van 'gebundelde infrastructuur' is de zone waarin bovengronds en ondergronds veel meer infrastructuur ligt (Betuweroute, hoogspanningsleidingen, bestaande en nieuwe gasleidingen) is een soort 'kabelgoot' dwars door het rivierengebied ontstaan, in een oorspronkelijk plat en open landschap. Inpassing waarbij uitsluitend naar de nieuw aan te leggen weg wordt gekeken, leidt waarschijnlijk weer tot een bonte verzameling van individuele maatregelen die op zichzelf ook weer fysiek in het landschap zichtbaar zijn en als lelijk worden ervaren. Een meer samenhangende visie op deze zone van infrastructuur en de relatie met de omgeving, is nodig om het beeld van een rommelig en lelijk landschap te keren.

De tweede reden wordt gevormd door de noodzaak om meer verband te brengen tussen infrastructuur en (nieuwe) verstedelijking en de aanleg van nog andere infrastructuur: het openbaar vervoer tussen de steden dat in noord-zuid-richting door de gemeente gaat. Lingewaard heeft een groot mobiliteitsprobleem voor wat betreft de rivieroverstekende mogelijkheden en veel baat bij verbetering van snel openbaar vervoer naar de stad. De ontwikkeling van het hele ov-netwerk in de regio is bijzonder kostbaar. Daarom wordt, ook in onze gemeente, gezocht naar mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen die juist mogelijk worden door beter openbaar vervoer, ook te laten bijdragen in de kosten voor de realisatie van het openbaar vervoer. Eerder is uitgesproken dat een deel van de gemeentelijke kosten voor het nieuwe openbaar vervoer, daar zou kunnen worden opgebracht. Hoe dit moet is nog in studie, maar dat er meer aan de hand is dan het aanleggen van een weg is zeker.

Tot slot blijven de gebruikelijke milieuhygiënische inpassingsmaatregelen van belang. Een verschil tussen spoor en weg is dat de A15 veel meer echt een 'deken van geluid' over het landelijk gebied en nabijgelegen woonbuurten legt. Wat we echter niet willen is weer een lelijk scherm. Op plekken waar echt sprake is van hinder is verdiepte ligging of een heel ander scherm dan het grijze beton (groen, zonne-energie, schilderei, reclamezuil, een scherm van niet geluidgevoelige functies) denkbaar.

Nadere visie-ontwikkeling voor de omgeving van het knooppunt bij Ressen kan het beste samen met Nijmegen en Overbetuwe plaatsvinden. Daarbij zijn van belang:

- Ligging van het knooppunt midden in de regio, goed bereikbaar vanuit beide steden;
- Het knooppunt als verdeelstation tussen verkeersstromen en –soorten, de 'poort' van de regio;
- Dynamiek van verkeer, 'mensen die op weg zijn', nieuwe duurzame vormen van transport en energiegebruik;
- Positie van de bedrijventerreinen De Houtakker, Pannenhuis en Agropark ten opzichte van de nieuwe hoofdwegenstructuur;
- Toegankelijkheid van Park Lingezege vanuit het dorp Bemmell;
- Relatie tussen de parkdelen van Park Lingezege ten zuiden en ten noorden van de A15;
- Bescherming van het waardevol dorpsgezicht Ressen.

De eerstkomende jaren wordt gewerkt aan een goede afronding van de grote Vinex-opgaven in De Waalsprong, Elst en Arnhem-zuid. Die tijd kan worden benut voor de gezamenlijke visievorming van gewenste ontwikkelingen. Daarna volgt verdere uitwerking van het HOV trace en de planologische bescherming ten aanzien van ongewenste ontwikkelingen.

Na 2020 ontstaat echter een situatie waarin het knooppunt veel meer verkeer en verkeersdeelnemers verwerkt dan nu. Om ervoor te zorgen dat dat kan zonder aantasting van het waardevol dorpsgezicht, maar ook zonder nog meer infrastructuur die uitsluitend lelijk is en dwars door het landschap snijdt, is samenwerking en een gemeenschappelijk idee over de omgeving van het knooppunt nodig. De in regionaal verband opgestelde notitie over de ontwikkeling van OV-knooppunten kan hiervoor een bouwsteen zijn. In het kader van de visievorming voor de A15-corridor langs Bemmell en de daarmee samenhangende ruimtelijke vraagstukken (knooppunten, positie van bedrijventerreinen) zal (sub-)regionaal overleg plaatsvinden.

Bij een betere afstemming tussen mobiliteit en verstedelijking in de regio kunnen de twee knopen bij Bemmell, samen met de andere knopen in de regio, een belangrijke rol spelen. Veel verkeer komt hier langs en kan hier ook gemakkelijk worden afgewikkeld zonder dat lokale wegen, woonbuurten of groene ruimte onnodig worden belast.

essentie

VISIE OPSTELLEN VOOR DE ONTWIKKELING VAN DE TWEE KNOPEN EN DE RUIMTE DAAR TUSSEN, WAARBIJ SAMENHANG TUSSEN WEG EN OMGEVING, RESPECT VOOR HET WAARDEVOL DORPSGEZICHT EN KOPPELING MET OPENBAAR VERVOER EEN ROL SPELEN. HET AL DAN NIET DOORTREKKEN VAN DE A15 ZAL HIERBIJ VAN INVLOED ZIJN OP DE ONTWIKKELING VAN DE CORRIDOR TUSSEN DE KNOPEN EN DE KNOPEN ZELF.

Toeristisch Overstappunt

Opgave 5 Ontwikkelen van het recreatieve routenetwerk

Versterken van een stedelijk netwerk betekent niet alleen het versterken van snelle verbindingen, maar ook van langzame verbindingen, bijvoorbeeld fiets- wandel of ruiterspaden. Een goede aanhechting van groene gebieden zoals Park Lingezegen en de uiterwaarden aan omliggende woonkernen is hierbij van belang.

Ook vervoer over water kan een bijdrage leveren aan het recreatief netwerk. Vervoer over water kan ter ondersteuning zijn van bijvoorbeeld het wandel- of fietsroutenetwerk maar kan ook een op zichzelf staande route zijn, bijvoorbeeld tussen Arnhem en Doornenburg. Ook aanlegmogelijkheden voor de pleziervaart vormen een toevoeging op het recreatieve netwerk. Ten zuiden van het splitsingspunt Neder-Rijn en IJssel is behoefte aan een jachthavenvoorziening. Een dergelijke voorziening creëren in de in de uiterwaard bij Huissen-Angeren ligt voor de hand. En jachthavenvoorziening draagt op deze plek niet alleen bij aan de recreatievaart maar ook aan het versterken van de economische activiteit in het Huissense centrum.

Het langzame netwerk dat binnen de gemeente het best ontwikkeld is, is het fietsnetwerk. Door middel van een knooppuntensysteem zijn allerlei routes met elkaar verbonden. Het knooppuntensysteem is een landelijk toegepast systeem. De fietsroutes houden dus niet bij de gemeentegrens op.

Voor wandelroutes geldt dat er een aantal lokale ommetjes is gerealiseerd. Verder loopt er een aantal paden in de uiterwaarden en in de zone langs de dijk die niet altijd even toegankelijk zijn. Binnen diverse projecten wordt er gewerkt aan het verbeteren van de wandelpaden bijvoorbeeld bij Doornenburg waar een aantal kerkepaden onlangs is hersteld. Een overzicht van alle routes in de gemeente bestaat echter niet. Van een wandelnetwerk binnen de gemeente kan niet worden gesproken. Hier ligt voor de gemeente een opgave. Door middel van een inventarisatie zal duidelijk worden welke paden een opknappbeurt nodig hebben en welke paden op elkaar aangesloten kunnen worden. Niet alleen de gemeente zelf maar zeker de recreant kan van zo'n overzicht profiteren. Verder kan een overzicht helderheid bieden bij overleg met Stadsregio en RBT-KAN die een initiërende functie hebben in het verder ontwikkelen van regionale wandelroutes, ofwel lange afstand wandelroutes.

Veel recreanten die willen fietsen of wandelen komen per auto. De parkeerplaatsen waar de recreanten hun auto's kunnen parkeren, sluiten logischerwijs aan op de diverse routenetwerken. Hiervoor zijn zogenaamde Toeristische Overstappunten (TOP's) aangewezen binnen het 'Beleidsplan Recreatie en Toerisme'. Een TOP is duidelijk gemarkeerd en voorzien van voldoende parkeergelegenheid en ligt (bij voorkeur) in de directe nabijheid van horecavoorzieningen. Verder is de TOP voorzien van informatieborden met daarop diverse routes. In onze gemeente zijn drie TOP's aangewezen. De locatiekeuze van de TOP bij Doornenburg is nog niet definitief. Verder geldt dat de TOP's nog aankleding behoeven.

Naast het verbeteren van het wandelnetwerk is er behoefte aan de ontwikkeling van een padenstructuur voor ruiters. Hiermee wordt een begin gemaakt in Park Lingezege. Voor verdere ontwikkeling ligt samenwerking met de gemeente Overbetuwe voor de hand. Andere routenetwerken bijvoorbeeld voor de mountainbike kunnen ontwikkeld worden wanneer daar maatschappelijke vraag naar is. Vanuit de maatschappij is er naast concreet aangelegde paden met bewegwijzering, steeds meer behoefte aan digitale vormen van routenetwerken met bijbehorende informatie. Deze digitalisering kan vele mogelijkheden met zich mee brengen.

essentie

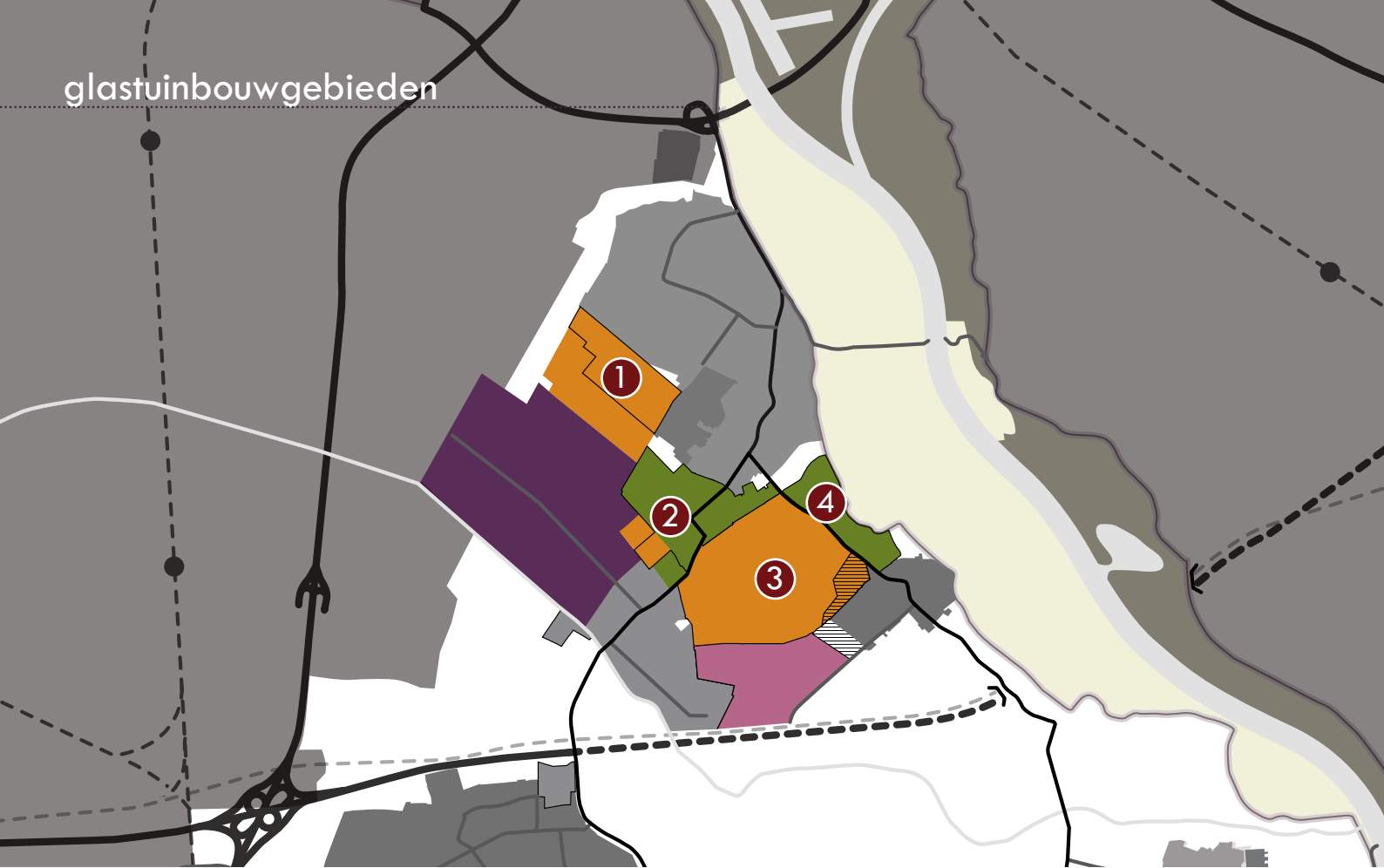
VERKENNEN MOGELIJKHEDEN RECREATIEF VERVOER OVER WATER

INVENTARISEREN EN VERBETEREN VAN WANDELMOGELIJKHEDEN

ONTWIKKELLEN TOERISTISCHE OVERSTAPPUNTEN ALS DUIDELIJK BEGIN EN EINDPUNT VAN ROUTES

START MAKEN MET HET AANLEGGEN VAN RUITERPADEN IN PARK LINGEZEGEN

Deelgebieden herstructureringsgebied

1. De Rietkamp: toekomstbestendige glastuinbouw
2. 't Zand: woonwerkgebied
3. Leutensche leigraaf: toekomstbestendige glastuinbouw
4. Dijkzone: landschapsversterkend wonen

Opgave 6 Concentreren glastuinbouw

Lingewaard is een echte agro-gemeente. Overal in de gemeente Lingewaard bevinden zich glastuinbouwbedrijven. Bedrijfsuitbreidingen en de groeiende behoefte aan een groen buitengebied hebben ervoor gezorgd dat we grootschalige kassen niet meer overal passend vinden en zijn we glastuinbouw gaan concentreren. Binnen de gemeente is een aantal glastuinbouwgebieden aangewezen, namelijk: Bergerden, herstructureringsgebied glastuinbouw Huissen-Anger en de Kamervoor.

De glastuinbouw zelf maakt weer onderdeel uit van een omvangrijker cluster, de Greenport Betuwse Bloem. Dit is een samenwerkingsverband waarin innovatie en duurzaam ondernemen hoog op het programma staan.

Bergerden

De projectmatige realisatie van het nationaal concentratiegebied voor de glastuinbouw Bergerden is in volle gang. Het aanwijzen van concentratiegebieden in de jaren '90 had twee drijfveren: In de eerste plaats was het op landelijk niveau nodig om de glastuinbouw en de intensieve veehouderij die qua verschijningsvormen steeds minder in een open en landelijk gebied passen, te concentreren in speciaal daarvoor aangewezen gebieden. Bergerden is er daar één van. Daarnaast konden op die manier ook kansen op het gebied van economie, innovatie en duurzame ontwikkeling, beter worden benut. Dat laatste is een blijvende opgave voor het concentratiegebied. Ook na de vestiging van bedrijven in het concentratiegebied kan innovatie gericht op duurzame ontwikkeling tot veranderingen leiden.

Een tweede opgave die verband houdt met het concentreren van de glastuinbouw is het verder tegen gaan van verspreid liggend glas.

Herstructureringsgebied glastuinbouw Huissen-Anger

Een andere opgave met betrekking tot toekomstgericht stimuleren van de glastuinbouwsector ligt in het herstructureringsgebied glastuinbouw Huissen-Anger. In dit gebied is sprake van een verouderde en kleinschalige inrichtingsstructuur en hebben naast glastuinbouwbedrijven ook andere bedrijven en woningen een plek ingenomen. Door gemeente en provincie samen wordt het verbeteren van de economische toekomstmogelijkheden voor de tuinbouwbedrijven en ruimtelijke kwaliteit in het gebied gestimuleerd. Er wordt onder andere geïnvesteerd in de wegenstructuur in het gebied. Daarmee wordt de bereikbaarheid van bedrijven verbeterd. Verder wordt onder andere ingezet op schaalvergroting en verbetering van de leefbaarheid voor de bewoners van het gebied.

Binnen het herstructureringsgebied zijn vier deelgebieden te onderscheiden. De doelstelling is het ontwikkelen van twee vitale toekomstbestendige tuinbouwgebieden Leutensche Leigraaf en de Rietkamp door ruimte te bieden voor schaalvergroting en of clustering van verspreid liggende locaties. Deze ruimte wordt mede gecreëerd door stoppende of verplaatsende tuinders te faciliteren via functieverandering. De deelgebieden 't Zand en Dijkzone lenen zich gelet op de schaal en verkaveling minder voor schaalvergroting van glastuinbouw. Er wordt daar meer op de ontwikkeling van woon- of werkfuncties gericht.

Reserveconcentratiegebied Kamervoort

In het provinciaal en regionaal ruimtelijk beleid is rekening gehouden met een eventuele verdere uitbreiding van het concentratiegebied voor glastuinbouw, tot aan de Betuweroute: het zogenoemde reserveconcentratiegebied Kamervoort. Er is inmiddels geconstateerd dat de vraag naar grond voor tuinbouwkassen momenteel minder is dan werd voorzien. De behoefte om de Kamervoort te ontwikkelen is afgenomen. Het reservegebied wordt daarom beperkt tot het gebied ten noorden van de Kampsestraat en houdt 250 m afstand ten opzichte van de dorpsbebouwing van Angeren. In het gebied ten zuiden van de Kampsestraat wil de gemeente geen nieuw glas. Het beleid in dit gebied is gericht op het behouden van het groene en open karakter.

Bufferzone rond Angeren

Op grond van de provinciale structuurvisie (Streekplan Gelderland 2005) wijst de gemeente in het concentratiegebied rond de dorpskom van Angeren een bufferzone aan waar geen nieuw glas komt. Ten zuiden van de Kampsestraat wil de gemeente geen nieuw glas en is zo'n bufferzone niet nodig. Tussen de Kampsestraat en de Kamervoort waar ook het reservegebied is geprojecteerd, is de bufferzone 250 m. Bepalend voor begrenzing van de bufferzone is de bestemmingsplangrens van kom Angeren van februari 2012. Ten noorden van de bestemmingsplan-grens kom Angeren, ligt het intensiveringsgebied Leutensche Leigraaf. Het beleid is hier gericht op het optimaliseren van de intensiveringsmogelijkheden voor glas. In dit gebied is rekening gehouden met een bufferzone die ruimer is dan de wettelijke afstand van 50 m. maar geen belemmeringen tot gevolg heeft voor het herstructureringsproces en waarmee bestaande rechten van bestaande bedrijven blijven gerespecteerd. In het extensiveringsgebied, tussen de Leutsestraat en de Rijndijk is geen bufferzone nodig omdat daar geen nieuw glas wordt toegestaan, behoudens de al bestemde bouwpercelen voor de bestaande bedrijven.

Zoekzone Gendt

Glastuinbouw is ooit ontstaan op de vruchtbare overslaggronden 'achter de dijk'. Rondom Gendt zien we nog veel van deze bedrijvigheid. Dit is een van de gebieden in de regio waar buiten het concentratiegebied nog ruimte wordt geboden aan grootschalige vestiging en uitbreiding in deze bedrijfstak. In het Regionaal Plan van de Stadsregio is langs de noordrand van het dorp een opgenomen, waarbinnen de gemeente een cluster glastuinbouw kan aanwijzen. In zo'n cluster mogen bedrijven uit de directe omgeving van de dijkzone (de Kommerdijk) zich hervestigen en kunnen geen andere functies dan glastuinbouw worden toegestaan.

Inmiddels wordt ook het herstructureringsgebied geschikt gemaakt voor schaalvergroting en hervestiging. Om verdichting van het landelijk gebied bij Gendt met glastuinbouw te beperken, wordt van de geen gebruik gemaakt en geen glastuinbouw-cluster aangewezen. Dit betekent dat, net als in het overige landelijk gebied, hier alleen de bestaande bedrijven blijven gehandhaafd en dat functieverandering op termijn kan leiden tot minder glas in plaats van meer.

Duurzame energie

De geconcentreerde glastuinbouw in Lingewaard kan een gedegen rol spelen bij de ontwikkeling van duurzame energie. Dat kan als afnemer of als leverancier. Op dit moment is al een biovergistingsbedrijf bezig zich te vestigen in het concentratiegebied. Mogelijke concrete ontwikkelingen in de toekomst dienen nog te worden onderzocht. Gedacht wordt aan bijvoorbeeld geothermie (aardwarmte) en windenergie (als bijdrage aan de provinciale doelstelling op dit punt). Op het gebied van duurzame energie kan zeker ook worden samengewerkt met andere gemeenten, de grote nieuwbouwlocaties van Nijmegen-noord en Arnhem-zuid zouden in de toekomst belangrijke afnemers kunnen worden van duurzame energie en ook daar is onderzoek naar dit thema gaande.

essentie

INZET RICHTEN OP BERGERDEN EN HET HERSTRUCTURERINGSGBIED GLASTUINBOUW HUISSEN-ANGEREN EN DAARBIJ BLIJVEND STIMULEREN VAN INNOVATIE EN VERDUURZAMING VAN DE GLASTUINBOUW

DE ZUIDELIJKE GRENS VAN HET RESERVECONCENTRATIEGBIED KAMERVOORT OP DE KAMPSESTRAAT LEGGEN. HET GROENE EN OPEN KARAKTER TUSSEN DE KAMPSESTRAAT EN DE BETUWEROUTE BEHOUDEN.

GEEN GEBRUIK MAKEN VAN DE VOOR GLASTUINBOUW BIJ GENDT

Opgave 7 Versterken en verlevendigen van de lokale economie in het Huissense centrum

De nabijheid van Arnhem heeft voor Huissen voordelen maar ook nadelen. De wegenstructuur wordt voller en voor nieuwe wegen aanleggen is geen ruimte, bestedingen in winkels lopen terug omdat vlakbij meer en grotere winkelcentra zijn, de bereikbaarheid nodigt niet uit tot het vestigen van nieuwe winkels en zo ontstaat een neerwaartse ontwikkeling. In veel kleinere provincieplaatsen is dit een probleem.

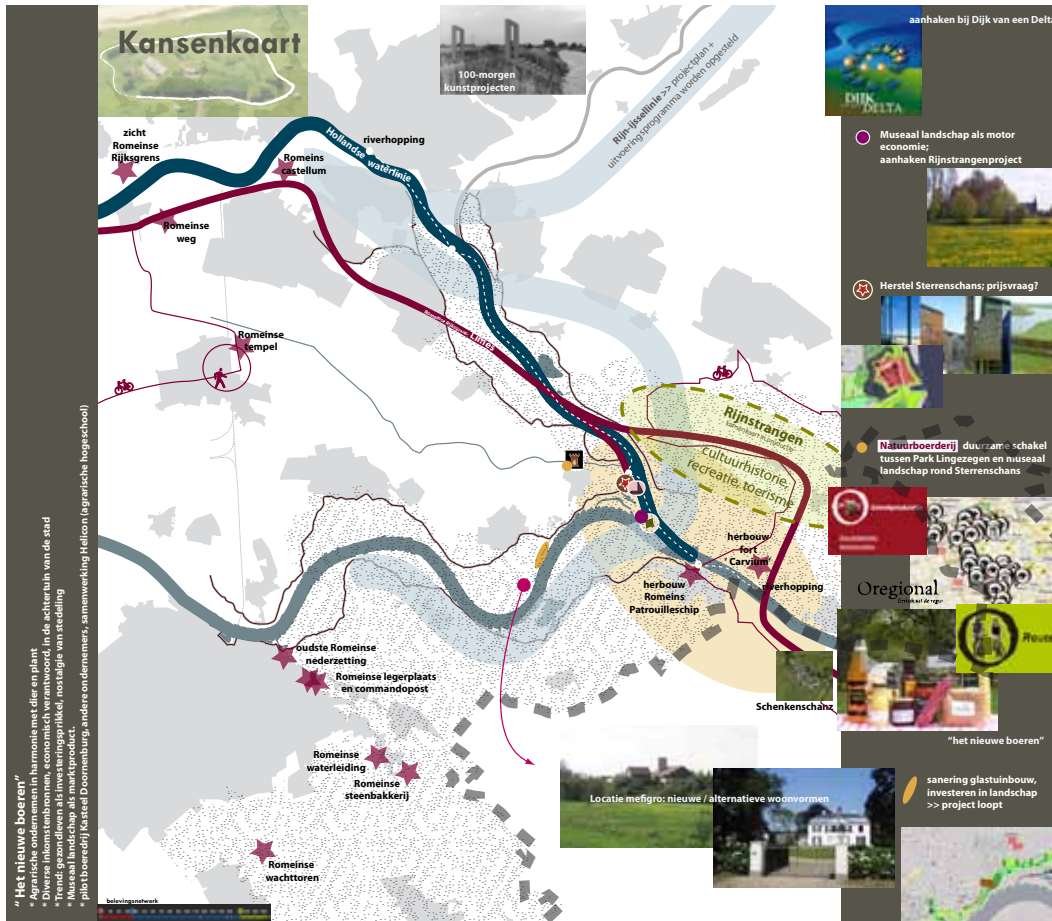
Een historisch stadscentrum zoals dat in Huissen, is eigenlijk van oudsher een stedelijk netwerk in het klein: wonen, werken, winkels, andere voorzieningen, recreëren, een goede bereikbaarheid en een openbare ruimte die uitnodigt tot bezoek en verblijf. De doelen die in de ruimtelijk economische visie voor Huissen zijn benoemd zijn ger gericht op het in stand houden en versterken van dat (lokale) netwerk. Ook nieuwe ontwikkelingen in of vlakbij het centrum, kunnen bijdragen aan de levendigheid. Vooral de herinrichting van de uiterwaard bij Huissen-Angereren en de daarbij gedachte recreatiemogelijkheden kunnen een rol spelen.

essentie

HET VERSTERKEN VAN DE ECONOMISCHE ACTIVITEIT IN EN ROND HET HUISSENSE CENTRUM EN HET BEVORDEREN VAN EEN LOGISCHE SAMENHANG TUSSEN WONEN, WINKELN, RECREËREN, VERBLIJVEN EN BEREIKBAARHEID.

inventarisatie kansen rond Fort Pannerden

"Het nieuwe boeren"
 • Agrarische ondernemen in harmonie met dier en plant
 • Diverse arbeidsomstandigheden, economische verandering, in de schets van van de stad
 • Diversiteit in landbouw, natuur, recreatie, cultuur, educatie, sociale verandering
 • Museaal landschap als marktproduct
 • Pilot boerderij Kasteel Doornenburg, andere ondernemers, samenwerking Helicon (agrarische hogeschool)

Kansen

- Rijnstrangen project - cultuurhistorische inventarisatie
- Romeinse limes - voorstel Unesco
- Zichtbaar maken sterrenschans
- Oregional - natuurboerderij
- Rijn cruises - riverhopping
- Masterplan Dijk en Kolk - linies, beleving, recreatief, educatie
- Masterplan Dijk en Kolk - museaal landschap omgeving fort - dijkzone
- Masterplan Dijk en Kolk - Mefigro
- Fort Pannerden als museum en informatiecentrum
- Historisch belevingsnetwerk - Romeinen, Middeleeuwen, WOII
- Uniforme toeristische bewegwijzering
- Aanlegsteiger
- Gelderse Poort - Duitsland
- Virtueel Nationaal Historisch Museum
- 100- morgen - kunstprojecten als rustpunt aan de rivier

Opgave 8 Landschap, recreatie en economie met elkaar verbinden

In het uiterste puntje van de gemeente splitst de Neder-Rijn zich in tweeën in het Pannerdensch Kanaal en de Waal. De omgeving rond dit splitsingspunt kent een rijke geschiedenis. Getuigen hiervan zijn Kasteel Doornenburg, Fort Pannerden en Sterrenschans. Het is vooral deze omgeving die jaarlijks vele recreanten en toeristen trekt. Niet alleen de cultuurhistorische waarde van het gebied trekt bezoekers, het open landschap langs de rivieren is vooral rond het splitsingspunt goed beleefbaar.

In dit gebied liggen nog vele recreatieve mogelijkheden voor de toekomst. Deze mogelijkheden beperken zich niet alleen tot het recreatief ontwikkelen van het gebied rond het splitsingspunt zelf. Er liggen ook kansen om het gebied rond het splitsingspunt te verbinden met het in Duitsland

gelegen Schenkenschans. Schenkenschans was voorheen de roemruchte veste die de splitsing van Neder-Rijn en Waal bij Lobith bewaakte. Het recreatief ontwikkelen van beide gebieden kan een synergetisch resultaat opleveren; ze zou elkaar kunnen versterken en aanvullen.

Recreatief ontwikkelen van een gebied betekent ook meer bezoekersstromen. Om te voorkomen dat meer bezoekers voor meer overlast in Doornenburg zorgt, dient recreatieve ontwikkeling van het gebied hand in hand te gaan met het bewaken van de leefbaarheid in het dorp. Meer bezoekers betekent ook economische mogelijkheden voor Doornenburg. Ontwikkeling van horecavoorzieningen biedt perspectief.

Een integrale visie voor Doornenburg in samenhang met het gebied rond het splitsingspunt waarin de potentie voor recreatieontwikkeling onder de loep wordt genomen is voor de gemeente een opgave.

Een eerste inventarisatie voor kansen van dit gebied vindt al plaats. Deze eerste inventarisatie wordt gedaan naar aanleiding van de restauratie en herbestemming van Fort Pannerden. Een belangrijk opgave voor Doornenburg en omgeving is het beter toegankelijk maken en aanleggen van recreatieve routes en daarbij aansluiten op routes die verder de gemeente in lopen. Voor recreanten voldoende parkeerruimte op de juiste plek realiseren vormt hierbij een aandachtspunt. Ook zal er binnen deze opgave nagedacht moeten worden over het eventueel verleggen van de veerverbinding naar een strategische locatie. Verder ligt er een belangrijk deelopgave in het herkenbaarder maken en ontwikkelen van Sterrenschans als recreatief product. Ontwikkelingen in samenhang met Schenkenschans dienen niet uit het oog te worden verloren.

Een andere plek langs de rivier waar landschap en recreatie als economische factor een belangrijke rol spelen ligt in de uiterwaard bij Huissen-Angereren. Rivierverruiming is hier de aanleiding voor een integrale herinrichting van de uiterwaard. Daarbij wordt ook gewerkt aan de toegankelijkheid en aan een aantal recreatieve voorzieningen. Dichtbij het Huissense centrum kunnen voorzieningen voor de waterrecreatie zoals een jachthaven ook een bijdrage leveren aan de lokale economie en de levendigheid in en rond het stadscentrum.

Het benutten van het landschap als economische factor door allerlei recreatieve activiteiten toe te laten is een speciale opgave. Dat komt omdat we enerzijds willen kunnen profiteren van de kansen die recreatie en toerisme bieden. Tegelijkertijd komen die recreanten en toeristen af op een aantrekkelijk landschap. Teveel van het goede kan afbreuk doen aan het landschap en dus aan de waarde die het voor de recreatie heeft.

De hierboven geformuleerde opgaven bij Fort Pannerden en bij Huissen-Angereren gaan over het landschap dat het meest gevoelig is voor verstoring, de omgeving van de uiterwaardennatuur die is aangewezen als Ecologische Hoofd Structuur. Ze gaan ook over de omgeving die de beste kansen kent om recreatie en toerisme in Lingewaard van meer betekenis te laten zijn.

essentie

INTEGRALE GEBIEDSVISIE VOOR DE OMGEVING VAN FORT PANNERDEN GERICHT OP HET BEVORDEREN VAN RECREATIE ZONDER AANTASTING VAN BELANGRIJKE CULTUURHISTORISCHE- EN NATUURWAARDEN

INRICHTINGSVISIE VOOR DE UITWAARD BIJ HUISSEN-ANGEREN UITVOEREN

ontwikkeling lokale schaal

Versterking op lokale schaal

De opgaven hieronder gaan vooral over de versterking van het netwerk van wonen, werken, recreëren en de verbindingen daartussen op lokaal of gemeentelijk niveau. Ook in meer lokale opgaven zijn doelen en belangen terug te vinden die op rijksniveau worden vastgelegd in de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte: de aandacht voor instandhouding van landschappelijk en cultuurhistorisch erfgoed, efficiënt ruimtegebruik bij nieuwe verstedelijking, ook voor bedrijfs-, winkel- en kantoorfuncties, meer aandacht voor de samenhang tussen vervoersmogelijkheden en ruimtegebruik / activiteiten.

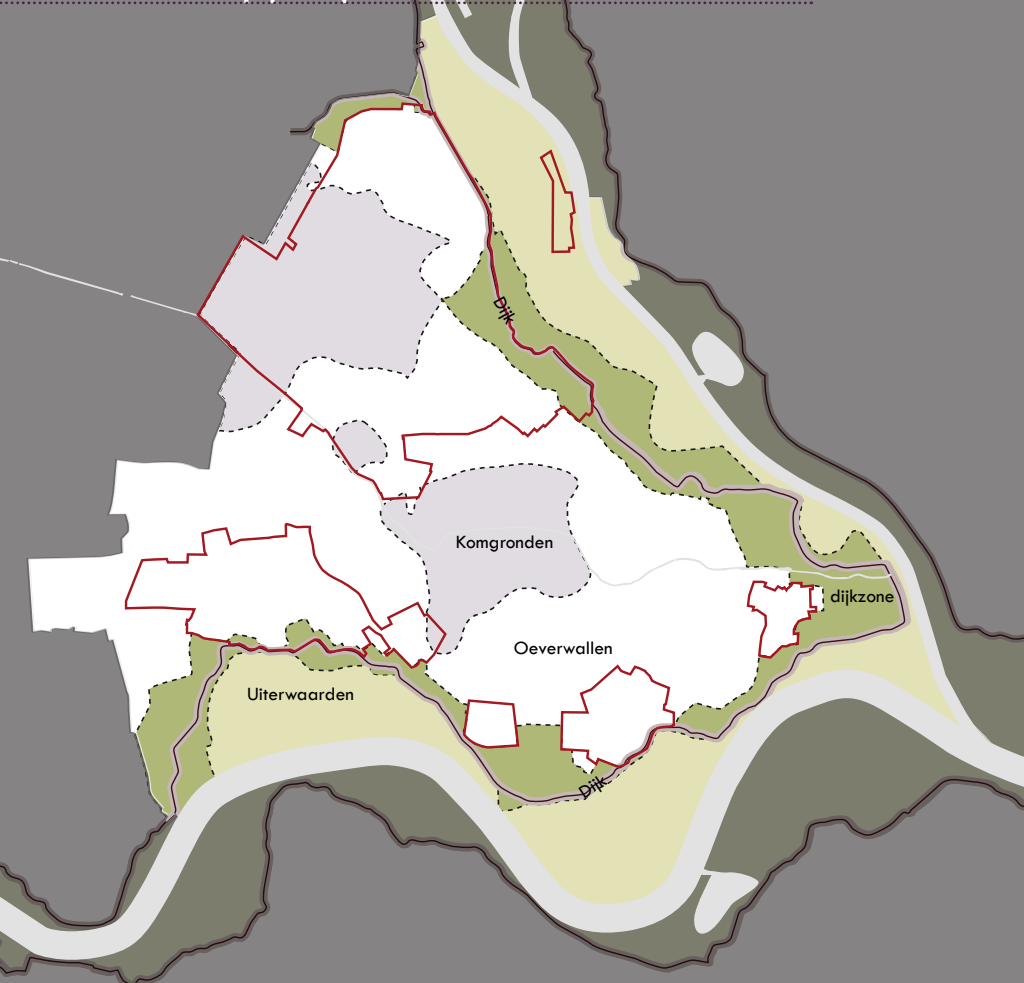
Opgaven ontwikkeling lokale schaal

- 9 Ontwikkeling van de dijkzone als authentiek en cultuurhistorisch bepalend landschap
- 10 Waterberging
- 11 De lokale 'ring' als utilitaire verplaatsingsroute, de dijk als verplaatsingsroute voor de genieter
- 12 Verbinden van wonen en werken met de hoofdinfrastructuur
- 13 Bouwen van woningen
- 14 Versterken en verlevendigen lokale economie
- 15 Werken aan een vitaal platteland
- 16 Versterken leefbaarheid en identiteit van de woonkernen

	Park Lingezegen
	Park Lingezegen en dijkzone
	uiterwaarden
	dijkzone
	behouden open polder
	landschappelijk versterken Lingezone
	bestaand bedrijventerrein
	gepland bedrijventerrein in de gemeente
	glastuinbouwgebied
	bestaand woongebied
	geplande woningbouw
	woningbouwcontour
	woningbouw buiten de contouren onder voorwaarden toegestaan
	'ringweg'
	gebiedsontsluiting
	dijk
	gemeentegrens

landschappelijke eenheden

Algemene ontwerpregels uit het rapport: 'Dijk als as van ontwikkeling':

- **Synergie** ('1+1=3') Integrale gebiedsontwikkeling.
- **Transpositie** > herkenbaar vertalen van uitgedoofde of verdwenen functies of toestanden (bijv. restanten van steenfabrieken, overblijfselen van de koude oorlog etc.) naar eigentijdse oplossingen.
- **Toerisme als nieuwe economische pijler voor buitengebied** > werken aan gastvrijheid, daarmee aandacht richten op: toegankelijkheid, gezelligheid, educatie en veiligheid.
- **Museale landschappen behouden door ontwikkeling** > bijv. in en rond Doornenburg.
- **Het verhaal als speerpunt** > benodigdheden: op-en-top sprekend leesbaar landschap (bijv. herstel oude kerkepaden) en educatieve voorzieningen die het verhaal vertellen (bijv. informatieborden of outdiotechnische geluidsdragers die vertellen over oorlogen, tradities, natuur etc. In Lingewaard).
- **Natuurboerderij** > landgoed waarbij agrarisch ondernemen samen gaat met dier en plant.

Opgave 9 Ontwikkeling van de dijkzone als authentiek en cultuurhistorisch bepalend landschap

In de 13de eeuw is de dijk aangelegd die voor een enorme cultuuromslag zorgde. Men ging anders leven, wonen gebeurde nog wel steeds op de hoogste plekken maar het bewerken van land werd ineens op meerdere plekken mogelijk. Niet alleen zorgde de dijk voor een andere inrichting achter de dijk, de dijk zelf werd de belangrijkste route voor verplaatsingen. De cultuurhistorische waarde van de dijk met haar directe omgeving, de dijkzone, is dan ook groot. De dijkzone behoort samen met de uiterwaarden tot het Nationaal Landschap "De Gelderse Poort". De waarde van de dijkzone komt ook duidelijk naar voren in het twee jaar geleden verschenen rapport, Visie op de dijk: 'Dijk als as van ontwikkeling'. In dit document wordt de dijkzone omschreven als een gebied met potentie om zich te ontwikkelen vooral op het gebied van cultuurhistorie met een eigentijds tintje. Bij projecten in de dijkzone liggen talrijke kansen ten aanzien van cultuurhistorie, maar natuurlijk ook op het gebied van water, natuur, landschap, leefbaarheid en economie. In het rapport, Visie op de dijk zijn algemene ontwerpregels met betrekking tot cultuurhistorie opgesteld die niet alleen in de dijkzone maar in alle gebieden van de gemeente toegepast kunnen worden. Deze regels zijn voor dijkzone bedoeld als leidend en voor de uiterwaarden, oeverwallen en kommen als inspirerend. Projecten die onder ander uit dit rapport voort komen en bijdragen aan de authentieke en cultuurhistorisch landschap zijn het wielenproject en het woerdenproject. Verder zijn er een aantal maatregelen opgesteld zoals benoemd in het Landschapsontwikkelingsplan die bijdragen aan het authentieke landschap. Voorbeelden hiervan zijn: oeverontwikkeling langs de Linge en de Haalderensche Zeeg en het toevoegen van karakteristieke en inheemse beplanting zoals boomgaarden en wegbeplanting op diverse plekken in de gemeente.

essentie

CULTUURHISTORIE IN DE DIJKZONE POSITIONEREN ALS UITGANGSPUNT VOOR ONTWIKKELING

VOOR ONTWIKKELINGEN IN DE UITERWAARDEN, OP DE OEVERWALLEN EN OP DE KOMGRONDEN CULTUURHISTORIE ALS INSPIRATIEBRON VOOR ONTWIKKELING GEBRUIKEN

rood, blauw en groen vinden elkaar

synergie

transpositie

verdrongen dorp

gastvrijheid van de boer

toerisme als economische pijler

museaal landschap

gebied rond Doornenburg onderdeel van groter geheel

lingewaard

Monumentenwandeling door Bessen

Kerkpad

verhaal als speerpunt

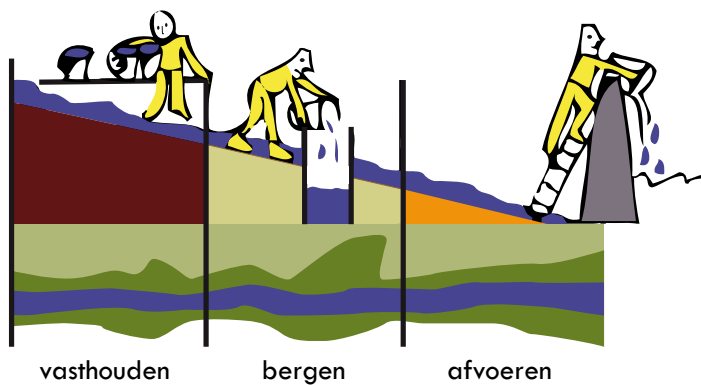
natuurboerderij

waterberging

- onderzoekgebied retentie
- herstel historisch water
- waterberging door verbreding watergang

Vasthouden-bergen-afvoeren principe

Opgave 10 Waterberging

In de afgelopen jaren hebben vele maatregelen naar aanleiding van klimaatveranderingen de revue gepasseerd. Om wateroverlast te voorkomen moet landelijk gezien de volgende drietrapsstrategie gevolgd worden: vasthouden, bergen, afvoeren. Uitgangspunt voor alle overheden (Rijk, provincie, gemeente en waterschap) is dat wateroverlast niet afgewenteld mag worden op anderen. In het gemeentelijk 'Waterplan' dat is opgesteld in samenspraak met het waterschap, wordt dit principe nagestreefd en vertaald in concrete opgaven. Naast dit principe zet het 'Waterplan' in op het zoveel mogelijk scheiden van regenwater en huishoudelijk/bedrijfsmatig afvalwater. Medewerking van burgers is hierbij van groot belang.

Vanwege de toenemende verstedelijking en de daaruit voort komende kwantitatieve bergingsbehoefte is de gemeente samen met het waterschap bezig met het regelen van een waterbank. Dit houdt in dat bij ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak tussen de 500m² en 1500m² toeneemt een principe kan worden gehanteerd om op een logische manier het verhard oppervlak te compenseren in de vorm van waterberging buiten het plangebied (Bij ontwikkelingen van minder dan 500 m² toename van verhard oppervlak hoeft er geen waterberging gerealiseerd te worden).

Hierbij wordt als voorwaarde gesteld dat de waterberging wordt gezocht in hetzelfde peilgebied als waar de ontwikkeling plaatsvindt. In het 'Waterplan' is al aandacht geschonken aan mogelijke plekken waar ruimte zou kunnen zijn voor waterberging. Of deze plekken daadwerkelijk geschikt of groot genoeg zijn zal in de toekomst duidelijk worden. Naast plekken die aan worden gewezen voor retentie is er ook gekeken naar plekken die historisch gezien veel water herbergden en de functie nu hebben verloren. Te denken valt aan de vele wielen achter de dijk die deels verdwenen zijn.

Wanneer ontwikkelingen groter zijn dan 1500m² verhard oppervlak dan dient er binnen het plan zelf naar waterberging worden gezocht.

Binnen de kernen wordt er zover bekend geen overlast van water ervaren. Toch is er volgens berekeningen in een aantal kernen te weinig waterberging in verhouding tot wat er gebouwd is. Dit geldt voor de kernen Gendt, Angeren en Doornenburg. Hier ligt voor de gemeente een extra opgave bovenop de geplande nieuwe ontwikkelingen.

We richten ons op de ontwikkeling van robuuste watergangen met natuurvriendelijke oevers, met name voor de Linge en de Bemmelse en Huissense zeeg. Daarnaast wordt de circulatie verbeterd, ten behoeve van een biologische gezond watersysteem. Verbetering van verbindingen tussen de watergangen is op een aantal plaatsen nodig om meer doorstroming te genereren en daarmee versnippering van het watersysteem zoveel mogelijk tegen te gaan.

essentie

KWANTITATIEVE EN KWALITATIEVE VERBETERING VAN HET WATERSYSTEEM.

'ring' en dijk als sturende schakels

- dijk
- uiterwaarden
- natuurlijke en recreatieve gebiedsontwikkeling
- 'ringweg'
- entree gemeente
- bestaand woongebied
- bestaand bedrijventerrein
- gepland bedrijventerrein in de gemeente
- glastuinbouwgebied

Opgave 11 De lokale 'ring' als utilitaire verplaatsingsroute, de dijk als verplaatsingsroute voor de genietter

Doorgaand verkeer kennen we in Lingewaard nog niet. Binnen de gemeente is er vooral sprake van intern verkeer en verkeer dat zich vanaf of naar Lingewaard verplaatst. Vooral de 'ring' maar ook de dijk zijn hiervoor veel gebruikte wegen. De 'ring' is de verbindingsweg tussen de kernen en vormt een belangrijke ontsluitingsweg in de richting van de grotere wegen. De weg loopt over de oeverwallen en past daarmee goed in de opbouw van het 'oorspronkelijke' landschap. Voornamelijk door auto's maar ook door fietsers wordt deze route dagelijks veel gebruikt.

De dijk liggend op de grens tussen oeverwallen en uiterwaarden is bij uitstek geschikt om van het open landschap te genieten. De dijk wordt niet alleen door recreërende wandelaars en fietsers gebruikt maar ook door auto's en motoren. Regelmatig wordt met grote snelheden over de dijk gereden, wat op diverse plaatsen tot gevaarlijke situaties voor het langzaamverkeer leidt. Auto's gebruiken de dijk vaak als sluiproute om andere drukke wegen te vermijden.

Lingewaard heeft de ambitie om de leesbaarheid van het landschap, daar waar mogelijk te bevorderen. Sturende schakels kunnen hierin een belangrijke rol vervullen. Zowel de 'ring' als de dijk zijn sturende schakels in het landschap, zij het met een verschillende functie. De 'ring' vooral geschikt voor utilitaire verplaatsingen, dat wil zeggen de dagelijkse verplaatsingen naar school, werk of winkel etc. en de dijk voor iedereen die wil genieten van de omgeving. Dit hoeven niet alleen recreanten te zijn maar ook bijvoorbeeld mensen die dagelijks op een prettige manier naar hun werk willen.

De 'ring' zou een meer oriënterende werking kunnen hebben, zodat je beter weet waar je bent: op de oeverwal. Om deze oriëntatie te verbeteren bestaan er verschillende mogelijkheden, bijvoorbeeld: nieuwe ontwikkelingen zoals woon- of werklocaties koppelen aan de 'ring' of de 'ring' overal op een zelfde een herkenbare manier aankleden. Andere belangrijke punten die bij de 'ring' aandacht behoeven hebben te maken met de oversteekbaarheid, veiligheid en de leefbaarheid in de kernen langs de ring.

Voor de dijk geldt echter een andere kwestie: voor wie is de dijk, voor de recreant, de forens of voor allebei? Het antwoord is voor allebei. De dijk is een waterkering maar ook infrastructuur. Om de beleving van het landschap zo optimaal mogelijk te kunnen maken is het essentieel dat de recreant het gevoel heeft zich veilig over de dijk te kunnen verplaatsen zonder daarmee het dagelijkse verkeer op de dijk te belemmeren.

essentie

DOOR MIDDEL VAN INRICHTINGSMAATREGELEN DE 'RING' ALS DAGELIJKSE VERPLAATSINGSROUTE EN DE DIJK ALS VEILIGE RECREATIEVE ROUTE ACCENTUEREN ZONDER HET AUTOVERKEER TE VERBIEDEN

Opgave 12 Verbinden van wonen en werken met de hoofdinfrastructuur

Uit verschillende discussies blijkt duidelijk de urgentie van verbeteringen in de verkeers- en vervoersinfrastructuur in onze gemeente. Het belang van snelle en veilige verplaatsingsmogelijkheden voor een goed functionerend netwerk van wonen, werken, voorzieningen en groene recreatieruimte mag ook duidelijk zijn.

Maatregelen gemeentelijk mobiliteitsplan

1. verbinding naar A325 trace nog bezien, *aanpassing na vaststelling: modaliteit ook nog bezien*
2. HOV uitwerking naar Arnhem - Zuid
3. verbeteren en exclusiviteit fietsverbinding Anhem-Zuid
4. verbeteren aansluiting A15
5. westelijke ontsluiting A325 en westelijke ontsluiting Bemmelerweg
6. ontwerpogave inpassing HOV op Herkenrathweg
7. werken aan oversteekbaarheid en leefbaarheid traverse Haalderen
8. onderzoek fietsoverzetveer Bemmeler-Ooij
9. vervoersmanagement bij evenementen
10. meer ruimte voor veilig fietsverkeer op de dijken

Maatregelen infrastructuur Park Lingezegen

11. doorgaand verkeer Breedlersestraat belemmeren, Kattenleger inrichten voor fiets en auto

In het mobiliteitsplan is een agenda opgenomen voor de meest prioritaire verbeteringen met name op lokale schaal. Die omvatten zowel de verbindingen voor de auto, het openbaar vervoer als de fiets. Ook is het zo dat verbeteren niet gelijk staat met aanleggen. Ook (her) inrichten, inpassen, auto en fiets scheiden, duidelijk bewegwijzeren, helpen om de reis van A naar B sneller en veiliger te maken. Na het vaststellen van het gemeentelijk mobiliteitsplan is er een aantal ontwikkelen opgetreden die ofwel een aanvulling zijn op het plan, ofwel een verbetering. Rondweg Haalderen en ontsluiting van Huissen aan de oostzijde zijn genoemd. Verder wordt in Park Lingezegen gestreefd naar belemmering van het doorgaand verkeer op de Breedlersestraat. De Kattenleger zal alleen inrichtingstechnisch veranderen en voor zowel voor auto's als voor fietsers toegankelijk blijven.

Behalve het maken of verbeteren van verkeersverbindingen is belangrijk dat goed wordt nagedacht over plekken die goed bereikbaar zijn en waar nieuwe functies (wonen, werken of voorzieningen) worden geprojecteerd. Infrastructuur een schoolvoorbeeld van een discussie die niet ophoudt bij de gemeentegrens. Dat betekent dat regionale samenwerking en als het nodig is met zijn allen met één mond spreken, hier niet alleen wenselijk is maar een must.

Het verbinden van wonen en werken gaat over de auto, het openbaar vervoer en de fiets, en over sneller en veiliger. Dit leidt tot een uitgebreide agenda, waarbij de opgave voor de gemeente ook uitgebreid is. Het is daarom moeilijk om een overzicht te geven dat iedereen volledig zal vinden. De highlights in deze opgave zijn echter wel helder.

Voor de auto zijn dat betere verbindingen vanuit Bommel, Huissen en Bergerden/ Pannenhuis naar de regionale en nationale hoofdwegen. Die verbeteringen zijn uitsluitend mogelijk als regionaal hierover geen meningsverschillen bestaan, ze moeten betaald worden, gerealiseerd en in de omgeving ingepast. De bovenlokale verkeersafwikkeling en met name de verbetering van de bereikbaarheid van de A325 vanuit Lingewaard is inmiddels onderwerp van regionale studie en overleg.

Voor het openbaar vervoer gaat het om financieren, realiseren en inpassen van een echte hoofdas tussen de steden via Bommel en Huissen, en een snelle verbinding in oost-west richting tussen Zevenaar en Tiel. Die laatste komt langs bij de knoop A15 Karstraat – Van Elkweg als de A15 wordt doorgetrokken.

Voor de fiets gaat het om financieren en realiseren van aantakkingen op de snelfietsroute en het veiliger maken van school- en recreatieroutes, waaronder de rivierdijken.

Voor het verder ontwikkelen van woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen gaat het om het zoeken naar de juiste plek. Efficiënt ruimtegebruik en een betere afstemming tussen mobiliteit en ruimtegebruik, betekent voor Lingewaard dat goed moet worden nagedacht over de twee knopen in de A15, de halteplaatsen van de nieuwe openbaar vervoerassen en over het laten samenvallen van auto- en ov-knooppunten.

essentie

MAATREGELEN UIT HET GEMEENTELIJK MOBILITEITSPLAN UITVOEREN

BIJ NIEUWE ONTWIKKELINGEN HET RUIMTEGEBRUIK EN DE VERVOERMOGELIJKHEDEN BETER OP ELKAAR AFSTEMMEN. DIT BETREFT EEN GOEDE ONTSLUITING VAN WOON- EN WERKLOCATIES VOOR AUTO EN/OF OPENBAAR VERVOER, EN VEILIGE VERBINDINGEN VOOR LANGZAAMVERKEER

Opgave 13 Bouwen van woningen

In 2004 zijn er binnen de Stadsregio afspraken gemaakt over woningbouwcontouren waarbinnen gebouwd mag worden. Dezelfde contouren zijn in de nieuwe verstedelijkingsvisie van de regio (geldend tot 2020) ongewijzigd overgenomen. Uitbreidingen buiten deze contouren zijn onder voorwaarden op enkele plaatsen toegestaan.

Op basis van provinciale cijfers wordt gedurende de periode 2010-2020 een toename van ongeveer 1500 huishoudens verwacht. Het stijgen van het aantal huishoudens heeft niet alleen als oorzaak dat er woningen bij worden gebouwd die nieuwe bewoners van buiten de gemeente trekken, ook door huishoudensverkleining neemt het aantal huishoudens toe. Huishoudensverkleining heeft onder andere te maken met het toenemend aantal alleenstaande inwoners. Een grote groep alleenstaanden, die steeds groter wordt is de groep senioren. Voor deze groep ligt er een grote opgave in de (betaalbare) huursector.

Kwantitatieve opgave

Het aantal inwoners in Lingewaard groeit de komende jaren nog. Het huidige inwoneraantal ligt net boven de 45.000 inwoners. Tot 2020 ligt er een bouwcapaciteit van ongeveer 2000 woningen binnen de contouren. Lingewaard bouwt niet alleen voor zichzelf, maar ook voor mensen uit de regio. Voor deze groep worden vooral woningen in Huissen gebouwd, maar ook in Bemmelen. In de overige kernen wordt voornamelijk voor eigen behoefte gebouwd. De bouwcapaciteit in Bemmelen is de komende 10 jaar echter laag, lager dan de behoefte. De behoefte van Bemmelen kan deels in Huissen binnen de contouren worden opgevangen.

Kwalitatieve opgave

Uit recente onderzoeken blijkt een grote vraag naar woningen in het zogenaamde middensegment. De afgelopen jaren werd net boven de grens voor de betaalbare categorie weinig aanbod gerealiseerd. Door vergroting van het aanbod in het middensegment kan ook de doorstroming vanuit goedkopere woningen beter worden gestimuleerd, waardoor de woningen in de betaalbare sector ook echt beschikbaar komen voor de doelgroepen waarvoor deze bedoeld zijn. In de huidige situatie is de overstap vanuit goedkopere woningen vaak te groot. Binnen de regio en met de gemeenten in het middengebied van de regio (Arnhem, Nijmegen en Overbetuwe) vindt afstemming plaats over de kwalitatieve verdeling en de fasering van bouwplannen.

Door de economische crisis is de woningmarkt veranderd van een aanbod- naar een vraaggerichte woningmarkt. Daarvoor is belangrijk dat we weten wat er gevraagd wordt en wat wij daarin willen bieden. Nieuwe inwoners komen niet meer voor 'een woning' maar voor een omgeving die biedt wat mensen willen en dat is niet bij iedereen hetzelfde. Het is nodig om meer vraaggericht en consument-gericht te gaan bouwen. Juist vanwege allerlei verschillende woonwensen moet daarbij ook helder zijn welk woonmilieu Lingewaard kan en wil bieden.

Lingewaard heeft de ambitie om duurzaamheid een belangrijke rol te laten spelen bij de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties. Hierbij gaat het niet alleen om het verminderen van de milieubelasting bij bouw en beheer, maar willen we ook dat de woningen niet alleen voor vandaag maar ook door toekomstige generaties bewoond kunnen worden. Daarnaast willen we duurzaam met de ruimte omgaan door middel van efficiënt ruimtegebruik, wat inhoudt dat we binnen de afgesproken contouren willen blijven bouwen. Efficiënt ruimtegebruik, levensbestendigheid van de woning en daarmee flexibel bouwen worden als belangrijk uitgangspunten gezien voor nieuwe ontwikkelingen binnen de woningbouw. Het is wel van wezenlijk belang dat het bouwen binnen de contouren geen afbreuk doet aan de kwaliteiten die de kernen bezitten.

Belangrijk voor de kwaliteit van het woonmilieu en dus ook de aandachtspunten voor nieuwe ontwikkelingen zijn:

- x De historisch gegroeide omgeving en de structuren die daarin bepalend zijn. Dit geldt voor bebouwing, maar ook de openbare ruimte, stratenpatronen en groen;
- x De mate waarin de hierboven genoemde duurzaamheids-aspecten zijn meegenomen in ontwerp, bouwen en beheer;
- x De nabijheid en toegankelijkheid van het groen buiten de woonkern en de mogelijkheden om er te recreëren of te genieten van stilte en natuur;
- x De mogelijkheden om snel en comfortabel naar werk of voorzieningen buiten de eigen woonkern te gaan, de toegankelijkheid van hoofdwegen, openbaar vervoer en fietsroutes;
- x De leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de omgeving (zie opgave 16).

Het verband tussen woningen bouwen en mogelijkheden om de rivier over te kunnen is de laatste jaren steeds meer een issue geworden. Wanneer we alleen maar woningen bouwen en niet werken aan de dringend benodigde verbetering van onze infrastructuur, neemt de aantrekkelijkheid om hier te wonen af. Het al dan niet uitvoeren van een aantal infrastructurele ingrepen zal in belangrijke mate invloed hebben op de woningbehoefte na 2020. De belangrijkste infrastructurele ingrepen zijn: de realisatie van een doorgetrokken A15, een ontwikkeld HOV netwerk en een verbeterde verkeersontsluiting van Bemmelen en Huissen. Ook afspraken die binnen de regio worden gemaakt zullen van invloed zijn op het toekomstig bouwprogramma.

Wanneer de hierboven staande infrastructurele projecten worden opgepakt ontstaan er meer kansen om het netwerk verder te versterken. Bemmelen en Huissen blijven altijd de kernen met de stad om de hoek en zullen daarom altijd een aantrekkelijk woonmilieu vormen vooral voor vestigers van buitenaf. Mocht er naast de huidige aangewezen nieuwbouwlocaties behoefte ontstaan naar een nieuwe locatie dan is goede koppeling met HOV en infrastructuur essentieel. Hierbij ligt de koppeling met de lokale 'ring' ook voor de hand als drager van het landschap.

essentie

VOLDOENDE WONINGEN BOUWEN, DIE AANSLUITEN BIJ DE VRAAG, KWALITEIT EN TOEKOMSTWAARDE WAARBIJ
INVESTERINGEN IN OPENBAAR VERVOER EN INFRASTRUCTUUR GELIJK OPLOPEN MET HET TOENEMEND AANTAL INWONERS.

Markt in Doornenburg

Opgave 14 Versterken en verlevendigen lokale economie

Een stedelijk netwerk bestaat uit plekken om te wonen, te werken en te recreëren en verbindingen daartussen. Hoe completer het netwerk, hoe aantrekkelijker de omgeving ook op langere termijn blijft als vestigingsplaats voor bewoners en ondernemers. En hoe aantrekkelijker als vestigingsplaats, hoe levendiger de samenleving en hoe groter het draagvlak voor het in stand houden van allerlei voorzieningen zoals winkels, scholen, buurtcentra, voorzieningen voor het verenigingsleven etc. Kortom: hoe vitaler het netwerk, hoe duurzamer het kan voortbestaan.

Na de grote woonuitbreidingen van de afgelopen decennia gaat op dit moment veel aandacht uit naar de kwaliteit van de groene ruimte en beter vervoer. Daarnaast is het goed om ruimte te bieden voor de ontwikkeling van werkgelegenheid, bedrijvigheid en het winkelaanbod. Lingewaard wil geen slaapgemeente worden waarbij werk en voorzieningen altijd over de rivier liggen.

In de woonkernen en het landelijk gebied bestaat de opgave uit het vinden van creatieve oplossingen om bedrijvigheid, winkels en voorzieningen te behouden en wat aan de andere kant van de rivier ligt bereikbaar te houden. In het landelijk gebied zal dit vooral gaan over het behouden van de agrarische sector en de glastuinbouw. Het concentreren van de glastuinbouw vloeit hieruit voort. In de kernen kan economische activiteit gestimuleerd worden door bundeling van activiteiten en het bieden van flexibelere bestemmingsmogelijkheden in de dorpscentra. In de woonkernen is belangrijk dat oude gedetailleerde bestemmingen als 'handel in sportartikelen met één dienstwoning' vervangen worden door bestemmingen die veel meer dynamiek toelaten. Functiemenging en functieverandering, woon-werkcombinaties, werk- praktijk- of commerciële ruimte moet in een dorpscentrum gewoon zijn in plaats van reden voor een extra procedure en vergunning. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheden op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Bestemmingsplannen moeten worden gemoderniseerd en meer ruimte geven op het gebied van duurzaam ondernemen.

Verbreiding van de landbouw en het stimuleren van zorg- of recreatieve functies draagt bij aan de leefbaarheid in het landelijk gebied. Vooral op de oeverwal kan de gemeente meewerken aan functieverandering, verbreiding van de agrarische bedrijfsvoering en initiatieven op het gebied van zorg en recreatie. Zorg en recreatie zijn behalve voorzieningen ook een economische factor. Nieuwe mogelijkheden voor dagrecreatie, verblijfsrecreatie maar ook een uitgaanscentrum, horeca, en dergelijke, versterken het netwerk op twee manieren: het voorzieningenniveau wordt aangevuld (er is meer te doen in de gemeente) en de economische activiteit neemt toe.

Voor uitbreiding of situering van nieuwe bedrijfsfuncties, kantoren, winkels en grootschalige voorzieningen wordt in de toekomst echter wel strenger gelet op efficiënt ruimtegebruik. Mogelijkheden voor functieverandering, hergebruik en herstructurering moeten worden benut alvorens nog nieuwe ruimteclaims verantwoord zijn. De gemeente wil bijvoorbeeld geen megastallen in het buitengebied. Agropark en een deel van Bergerden zouden zich eerder kunnen lenen voor megastallen. Naar de wenselijkheid van een dergelijke bestemming zal de gemeente eerst onderzoek moeten doen.

Bedrijventerreinen

Ontwikkeling van werkgelegenheid is niet 'meer bedrijventerrein'. De toekomstige vraag naar nieuwe bedrijventerreinen neemt af en ook het ruimtebehoefte van individuele bedrijven neemt af, omdat er steeds minder echte productiebedrijven zijn, de kantoorruimten en -functies en reguliere bedrijven nemen toe en er daardoor is er steeds minder ruimte nodig is voor echte productieactiviteiten.

Van belang is een meer toekomstbestendig ruimtegebruik: efficiënter, intensiever, veelzijdiger en beter afgestemd op mobiliteit. Locaties die zowel per auto als per OV goed bereikbaar zijn, zijn zeldzaam in de regio. Treinstations liggen doorgaans in het centrum, afritten van autowegen aan de rand van de kern. Knooppunten van wegen en openbaar vervoer spelen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van werkgelegenheid en de afwikkeling van het daarbij horende verkeer. Andersom zal ook het openbaar vervoer zoals de nieuwe HOV-tracés, plekken opzoeken waar nu al veel in- en uitstappers zijn, zoals bijvoorbeeld scholen, winkelcentra of grotere bedrijven, om die nog beter bereikbaar te maken.

De twee 'knopen' in de A15-zone zijn in dit verband van belang. De komende jaren worden hier uitbreidingen van bedrijventerreinen in Overbetuwe, Nijmegen en Lingewaard (De Houtakker II) gerealiseerd en wordt het openbaar vervoer tussen de steden (noord-zuid) verbeterd. Op lange termijn zijn deze knopen geschikt voor het afwikkeling van grotere verkeersstromen en de daarbij behorende functies. Dat kunnen bedrijven zijn maar ook bepaalde voorzieningen, kantoren, zorg- of onderwijsinstellingen, en dergelijke.

Het concentratiegebied voor de glastuinbouw en de bedrijventerreinen Agropark en Pannenhuis II zijn van regionale betekenis. Agropark is ook nadrukkelijk bedoeld als regionaal agrobusiness terrein. Deze bedrijvigheid en de ontwikkelingen op het gebied van energie en innovatie in deze sector zijn voor de regio een belangrijk speerpunt in de ontwikkeling van werk en economie. De ruimtebehoefte op dit punt neemt niet af en segmentering, het echt reserveren van Agropark voor deze bedrijvigheid, is wél functioneel. Van belang is wel dat binnen de regio het segmenteringsbeleid (het juiste bedrijf op de juiste plek) goed wordt uitgevoerd. Binnen de hele regio dienen bedrijven in deze sector te worden doorverwezen naar het Agropark als ze op zoek zijn naar een goede vestigingsplaats. Het terrein biedt deze mogelijkheid en wordt niet gevuld vanuit de lokale agro-sector.

Pannenhuis en De Houtakker hebben op dit moment een inrichting, oriëntatie en verkeersontsluiting die past bij een lokaal bedrijventerrein. Meer activiteit of een veelzijdigere benutting veronderstelt aanpassingen in de verkeersontsluiting en in het bestaand gebruik zoals bijvoorbeeld de woningen op het terrein. Met name voor De Houtakker geldt dat doortrekking van de A15 aanleiding kan zijn voor bovenlokale belangstelling. Niet doortrekken van de A15 kan aanleiding zijn voor een meer veelzijdige lokale activiteiten op het terrein. Daarnaast is op zo'n 'knoop' die ook een beetje visitekaartje van de gemeente is de kwaliteit van gebouwen en omgeving van belang. Een starre segmentering die slechts één soort bedrijvigheid toelaat is dan niet meer functioneel. Bovendien geldt dat op lange termijn de behoefte aan ruimte voor traditionele productiebedrijven afneemt. Daarentegen is wel ruimte nodig voor kantoor- en andere functies in het bedrijfspand.

Pannenhuis is opgedeeld in Pannenhuis I en II. Bedrijventerrein Pannenhuis I wordt gerevitaliseerd. Een groot gedeelte van Pannenhuis I was in gebruik als bloemenveiling. Deze veiling heeft zijn activiteiten beëindigt. Herontwikkeling van dit terrein met opstallen ligt voor de hand. Voorwaarde hiervoor is dat de herontwikkeling in samenhang met het bedrijventerrein Pannenhuis I beschouwd wordt, zodat een toekomstvaste ruimtelijk structuur ontstaat. Daarbij wil de gemeente dat cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten worden gerespecteerd en dat de waterhuishouding goed wordt geregeld. Verder streeft de gemeente naar een duurzame en veilige invulling die geen bedreiging voor interne of externe veiligheid vormt. Naast Pannenhuis I is ook bedrijventerrein Gendt-Bemmel toe aan een revitaliseringsslag. Na revitalisering van Pannenhuis I zal de gemeente op termijn inzetten op revitalisering van bedrijventerrein Gendt-Bemmel.

Het bedrijventerrein Looveer is gelegen aan het Pannerdensch-Kanaal. Het meeste goederenvervoer vanaf Looveer vindt plaats over de weg, maar voor deel ook over water. Het vervoer over water wordt door de gemeente gestimuleerd. Uitbreiding van het bedrijventerrein is nu niet mogelijk en is ook niet gewenst.

Kleine oude terreinen zoals langs de Polseweg bij Huissen of aan de Lingewal bij Bemmel kunnen op termijn een andere functie krijgen, meer passend bij de omgeving en de ligging aan de lokale rondweg door de gemeente. De gemeente stimuleert en ondersteunt initiatieven vanuit de markt om tot transformatie te komen. De gemeente heeft geen eigen financiële middelen hiervoor beschikbaar. Het transformatieproces is daarmee ook afhankelijk van reële verplaatsingsmogelijkheden voor de huidige bedrijven en van herbestemmingsmogelijkheden van de oude locaties.

essentie

HET BEVORDEREN VAN ECONOMISCHE ACTIVITEIT PASSEND BIJ HET SCHAALNIVEAU (LOKAAL, REGIONAAL EN BOVEN REGIONAAL) EN DE BEREIKBAARHEID VAN DE LOCATIE

HET BEVORDEREN VAN EEN AANTREKKELIJK VESTIGINGSKLIMAAT VOOR INWONERS EN ONDERNEMERS ONDER ANDERE DOOR: MODERNISEREN BESTEMMINGSPANNEN, VRAAGGERICHT BOUWEN, REVITALISEREN EN HERSTRUCTUREREN BEDRIJVENTERREINEN, BEREIKBAARHEID VERBETEREN

verbreding landbouw

- stimuleren en faciliteren verbreding
- faciliteren omschakeling naar agrarisch natuurbeheer
- afhankelijk van initiatief faciliteren verbreding
- open polder

Opgave 15 Werken aan een vitaal platteland

De agrarische sector staat onder druk. Door verstedelijking enerzijds en natuurontwikkeling anderzijds wordt agrarische grond schaars en stijgt de prijs ervan. Daarnaast worden agrarische bouwmogelijkheden beperkt, terwijl juist vaak investeringen in aanpassing of uitbreiding nodig zijn om aan nieuwe regelgeving te kunnen voldoen. Ook door schaalvergroting stoppen veel bedrijven. Overheden werken daarom steeds meer mee aan functieverandering en verbreding van de bedrijfsvoering, zodat het inkomen met kleinschalige nevenactiviteiten kan worden aangevuld. Daarvoor is onder meer nodig dat in bestemmingsplanregels meer mogelijkheden worden gecreëerd.

In Lingewaard bestaan verschillende mogelijkheden voor zo'n bredere bedrijfsvoering of voor functieverandering. Bij functieverandering zijn de regels net als bij de bedrijfsverbreding erop gericht om met zo min mogelijk nieuwe bebouwing een alternatief te bieden voor stallen of kassen die leeg komen te staan. De regeling is erop gericht om agrarische ondernemers te compenseren voor het beëindigen van de agrarische activiteit op hun bedrijfsperceel en het afbreken van de aanwezige bedrijfsbebouwing. Op basis van de regeling kunnen (stoppende) agrarische bedrijven compensatie krijgen in de vorm van woningbouwmogelijkheden.

Verbreding met recreatie biedt voor een aantal agrariërs kansen om de verstedelijking niet meer als bedreigend te ervaren maar juist als 'meer klandizie'. Dit kan op de eerste plaats door voorzieningen die het gebruik van recreatieroutes aangenamer maken, zoals verschillende vormen van pleisterplaatsen, terrasjes, horeca, fietsverhuur, verkoop van streekproducten en dergelijke. Daarnaast stimuleert de gemeente ook de ontwikkeling van kleinschalige verblijfsrecreatie, zoals het bieden van bed- en breakfast-faciliteiten. Een andere vorm van profiteren van de naderende stad is het bieden van ruimte aan functies die niet per se aan het buitengebied gebonden zijn maar waaraan dichtbij de stad of de woonomgeving soms wel behoefte is: zorg, spelen, recreëren, werkruimte of opslagruimte bijvoorbeeld.

De gemeente Lingewaard is van origine een agrarische gemeente en we willen de agrariër in onze gemeente behouden. Dit doen we niet alleen met glastuinbouw of door verbreding te faciliteren, maar ook door het gebied centraal in de gemeente: de open polder vrij te houden voor agrarische bedrijvigheid. Grote landbouw-eenheden passen bij de beleving van het weidse landschap in de open kom. Nieuwvestiging van agrarische bouwpercelen (met uitzondering glastuinbouw en bedrijven met megastallen) wordt in het buitengebied niet uitgesloten, behalve in de open polder. Voor glastuinbouwbedrijven is nieuwvestiging alleen mogelijk in Bergerden, de Rietkamp en de Leutensche Leigraaf (zie opgave 6).

essentie

BIJ AGRARISCHE PERCELEN EN -GEBOUWEN FLEXIBELER OMGAAN MET BOUW- EN GEBRUIKSREGELS, ZODAT BETER KAN WORDEN INGESPEELD OP HET VERANDERENDE BUITENGEBOED.

INITIATIEVEN DIE ONDERSTEUNEND ZIJN AAN LANDSCHAPPELIJKE EN RECREATIEVE DOELSTELLINGEN FACILITEREN EN NIET LATEN STRANDEN OP TRADITIONELE BESTEMMINGPLANREGELS.

Opgave 16 Versterken leefbaarheid en identiteit van de woonkernen

De leefbaarheid en identiteit van de verschillende woonkernen in de gemeente is een laatste maar niet minder veelzijdig thema dat we hier bespreken. Wat identiteit is wordt niet bepaald door één ding. Discussies hierover blijven vaak steken in meningen over hoog- en laagbouw en mooi versus lelijk. Beeldbepalende bebouwing, bomen, openbaar groen, het stratenpatroon en bebouwing die herkenbaar is als 'oud' zijn inderdaad een onderdeel van de fysiek herkenbare identiteit. Maar ook andere zaken zijn relevant. Hebben functies een logische plek? Staan de dingen die ik verwacht in het centrum ook in het centrum of zijn ze daar weg? Past het schaalniveau van wat je tegen komt ook bij de schaal van het dorp? Faciliteert de ruimtelijke ontwikkeling ook de plaatselijke behoefte aan wonen, werken en recreëren en het voorzieningenniveau, het verenigingsleven, de sociale samenhang en verbanden die er in die woonkern bestaan? De gemeente heeft onlangs een inventarisatie gedaan naar het aantal gebouwen dat zij voor voorzieningen in haar bezit heeft. Hieruit is geconcludeerd dat er 'teveel' gebouwen voor voorzieningen in eigendom zijn van de gemeente. Er zullen keuzes moeten worden gemaakt welke gebouwen worden afgestoten en welke voorzieningen kunnen worden geclusterd. Het aanbod van voorzieningen wil de gemeente zoveel mogelijk behouden en versterken. Op het gebied van onderwijs, sport en multifunctionele accommodatie ligt er een aantal plannen. De herbestemming van vrijkomende plekken en gebouwen kan benut worden om de leesbaarheid en identiteit van de kernen te versterken.

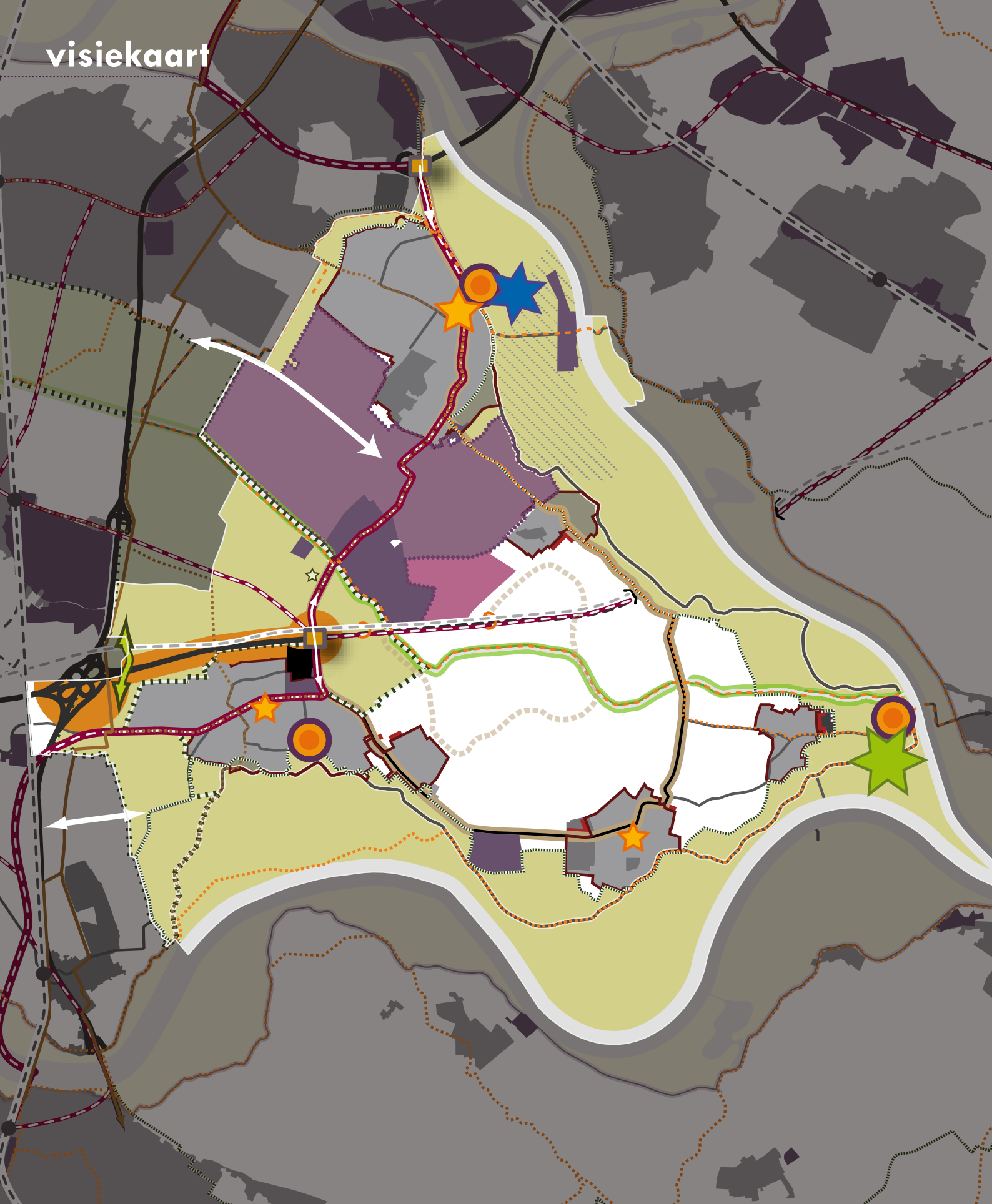
Leefbaarheid en identiteit zijn soms ruimtelijk te herleiden maar soms ook niet. Een prettig ervaren leefbare omgeving kan voortkomen uit een gezonde, veilige en aantrekkelijke omgeving, maar wordt ook in een bepaalde mate bepaald door het aanwezig zijn van benodigde voorzieningen. De connectie met sociaal beleid is in deze opgave zeer sterk. De gemeente zal binnenkort starten met het schrijven van een brugdocument waarin zal worden toegelicht hoe ruimtelijk beleid en sociaal beleid elkaar kunnen vinden en hoe we in onze gemeente daar het best op in kunnen zetten.

essentie

RUIMTELIJK BELEID EN SOCIAAL BELEID SAMEN LATEN KOMEN IN HET NOG TE SCHRIJVEN BRUGDOCUMENT. HIERIN AANDACHT VESTIGEN OP HET VERSTERKEN VAN DE LEEFBAARHEID EN IDENTITEIT VAN DE WOONKERNEN OP BASIS VAN: EEN HERKENBARE OMGEVING GEBASEERD OP HISTORISCH GEGROEIDE STRUCTUREN EN EEN GEZONDE OMGEVING WAARIN VOORZIENINGEN BEREIKBAAR ZIJN

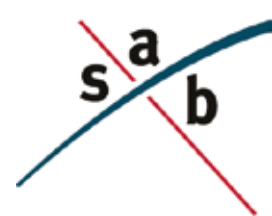
visiekaart

	ontwikkelen natuur en recreatie		entree gemeente
	begrenzing Park Lingezege		hoofdontsluiting
	faciliteren publieksintensieve recreatieve Park voorziening		hoofdontsluiting doortrekking A15
	verbinden Parkdelen		bundelen en inpassen infrastructuur
	begrenzing Nationaal landschap De Gelderse Poort		'ringweg'
	rivierverruiming Huissense uiterwaard		gebiedsontsluiting
	gebiedsontwikkeling met horeca en detailhandel		gebiedsontsluiting verbeteren dmv aansluiting op A325
	recreatieve gebiedsontwikkeling met water en oeverrecreatie		dijk
	recreatieve gebiedsontwikkeling gericht op beleving cultureel erfgoed en landschap		Toeristisch Overstappunt
	behouden open polder		A15 corridor
	landschappelijk versterken Lingezone		spoor
	glastuinbouw en bovenlokale (agro) bedrijvigheid		trace hov
	bestaand bedrijventerrein		landelijke fietsroute
	gepland bedrijventerrein in de gemeente		Linge- en Waardenroute
	glastuinbouwgebied		Rijnwaalpad
	reserveconcentratiegebied Kamervoor		veerpont
	bestaand woongebied		gemeentegrens
	geplande woningbouw		
	woningbouwcontour		
	woningbouw buiten de contouren onder voorwaarden toegestaan		

Uitvoeringsparagraaf

Inleiding

Het realiseren van de in dit document verwoorde visie kost tijd en geld. De gemeente doet dat ook niet alleen, maar samen met andere overheden en private partijen. In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat structuurvisies dienen in te gaan op de wijze waarop de gemeente(raad) zich voorstelt de voorgenomen ontwikkeling “te doen verwezenlijken”. In de volksmond wordt dat de uitvoeringsparagraaf genoemd.

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de wijze waarop de gemeente denkt de geformuleerde beleidsdoelen te verwezenlijken. Eerst wordt ingegaan op het financieel instrumentarium dat de gemeente wil inzetten. Daarna komen de programmatische aspecten van de uitvoering en de maatschappelijke haalbaarheid van de visie aan de orde.

Algemeen beleid ten aanzien van de uitvoering

Zoals opgenomen in de Nota Grondbeleid 2007, die op 19 september 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld, maakt de gemeente per ontwikkelingslocatie een keuze over het te voeren grondbeleid (actief of faciliterend). Bij deze keuze worden meerdere factoren betrokken, waaronder de grondposities op de betreffende locatie, de zeggenschap die de gemeente op de locatie wil hebben, de competenties, de te genereren opbrengsten en de bereidheid om bepaalde risico's voor de locatieontwikkeling te lopen. Op grond van deze factoren wordt afgewogen of het wenselijk, dan wel noodzakelijk is om een actief grondbeleid te voeren of dat de gemeente door middel van een faciliterend grondbeleid ook haar doelstellingen zoals verwoord in gemeentelijk beleid (waaronder deze structuurvisie) kan verwezenlijken.

Particuliere initiatieven die passen binnen deze visie zullen door de gemeente worden ondersteund. De gemeente hecht daarbij waarde aan een duurzame ontwikkeling en versterking van het stedelijk netwerk, waarbij de kwaliteiten van het landschap worden benut. Voor initiatieven die niet passen in deze visie bestaat geen basis voor uitwerking anders dan het onderzoeken van de mogelijkheden of en hoe het initiatief in overeenstemming kan worden gebracht met deze visie.

Indien het initiatief past binnen de uitgangspunten van de visie, wordt onderzocht of het initiatief inpasbaar is in de directe omgeving. Hiermee dragen particuliere initiatieven in belangrijke mate bij aan de beoogde ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

Een particulier initiatief wordt op onderstaande wijze in behandeling genomen;

1. Toets aan visie:

Beoogde ruimtelijke ontwikkeling van gemeente.

2. Beoordeling op basis van wet- en regelgeving:

Het initiatief moet voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van bodem, geluid, luchtkwaliteit, archeologie, water, verkeer en parkeren, milieuzonering, visuele hinder, schaduwwerking, bezonning, landschap, cultuurhistorie, externe veiligheid en natuur. Eveneens dient de economische uitvoerbaarheid van het initiatief aangetoond te worden.

3. Planologische procedure:

Indien een initiatief kan voldoen aan bovenstaande toetsings- en beoordelingsaspecten wordt een planologische procedure in de vorm van bestemmingsplanherziening of -wijziging / omgevingsvergunning opgestart.

Voor de financiële uitvoerbaarheid zal de gemeente gebruik gaan maken van de mogelijkheden die de nieuwe wet daartoe biedt. Het algemene standpunt van de gemeente daarbij is aan de realisatie van particuliere initiatieven geen kosten voor de gemeente zijn verbonden (zowel plankosten als ook (ambtelijke) voorbereidingskosten en planschade). De gemeente heeft als streven zoveel mogelijk vast te leggen in anterieure overeenkomsten. Deze overeenkomsten zullen worden verbonden met de juridisch-planologische stukken (zoals bestemmingsplan, of projectafwijkingsbesluit en omgevingsvergunning) die nodig zijn voor de daadwerkelijke realisatie. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de regeling en de toepassing daarvan door de gemeente.

Kostenverhaal

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening zijn gemeenten in de volgende gevallen verplicht tot kostenverhaal op de initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling:¹

Wanneer een initiatief mogelijk wordt gemaakt via een bestemmingsplan(herziening), een omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwning of een wijzigingsplan en er sprake is van een bouwplan zoals genoemd in artikel 6.2.1. van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), zie hieronder:

- × De bouw van één of meer woningen;
- × De bouw van één of meer andere hoofdgebouwen;
- × De uitbreiding van één hoofdgebouw met tenminste 1.000 m² bruto vloeroppervlakte (bvo) of met één of meer woningen;
- × De verbouwing van één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik waren, voor woondoeleinden, mits tenminste 10 woningen worden gerealiseerd;
- × De verbouwing van één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik waren, voor detailhandel, dienstverlening, horeca- of kantoordeleinden, mits de cumulatieve oppervlakte van de nieuwe functies tenminste 1.500 m² bvo bedraagt;
- × De bouw van kassen met een oppervlakte van tenminste 1.000 m².

In voornoemde gevallen geldt de plicht tot het vaststellen van een (publiekrechtelijk) exploitatieplan zoals bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening. Het exploitatieplan volgt

1 Er moet sprake zijn van te verhalen kosten, die worden gemaakt door de gemeente, en het moet ook gaan over ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot grondexploitatie

daarbij de procedure van het planologische besluit, waarbij in het geval van bijvoorbeeld een bestemmingsplan, tegelijkertijd met de vaststelling van dat plan eveneens een exploitatieplan wordt vastgesteld. Aan de hand van de kostensoortenlijst in artikel 6.2.3 t/m 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening wordt in het exploitatieplan aangegeven welke kosten voor de betreffende ontwikkeling worden gemaakt. Aan de hand van die opsomming wordt een bijdrage berekend aan diegene die de opbrengsten van een bepaalde ontwikkeling, bijvoorbeeld woningbouw, ontvangt. De feitelijke afrekening hiervan vindt plaats bij de afgifte van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

Een gemeente hoeft geen exploitatieplan op te stellen indien het kostenverhaal al op een andere manier geregeld is ('anderszins verzekerd') en tevens locatie-eisen en regels voor woningbouwcategorieën niet nodig zijn of op een andere manier zijn geregeld. Deze situatie kan zich voordoen als met de eigenaar van een locatie een exploitatieovereenkomst wordt gesloten. Ook is het mogelijk dat de gemeente zelf grond uitgeeft, waardoor gemaakte kosten kunnen worden versleuteld in de gronduitgifteprijs.

Kostenverhaal in relatie tot de structuurvisie

De Wet ruimtelijke ordening geeft een direct verband aan tussen de mogelijkheden voor kostenverhaal en het instrument structuurvisie. Dit heeft betrekking op bovenplanse verevening (artikel 6.13 lid 7 Wro) en de bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen (artikel 6.24 Wro). Zolang de kosten die worden gemaakt voor voorzieningen direct toewijsbaar of toerekenbaar zijn aan één of meer ontwikkelingslocaties, is er geen relatie met de structuurvisie. In het kader van bovenplanse verevening is de structuurvisie wel van belang. De Wro biedt namelijk de mogelijkheid verevening van exploitaties in de vorm van een fondsbijdrage in de exploitatieopzet van een exploitatieplan op te nemen, mits voor deze locaties een structuurvisie is vastgesteld. Uit de structuurvisie moet derhalve de bovenplanse verevening te herleiden zijn, alsmede de ruimtelijke en/of functionele relatie tussen beide exploitatiegebieden.

De structuurvisie kent ook een directe koppeling met (anterieure) overeenkomsten, voor zover het financiële bijdragen aan 'ruimtelijke ontwikkelingen' betreft. Voorwaarde is wel dat er een structuurvisie vastgesteld is, waarin de ruimtelijke samenhang van de ruimtelijke ontwikkeling waarvoor een bijdrage wordt gevraagd is aangegeven (het 'profijtgebied').

Bovenplanse verevening

De regeling ten aanzien van bovenplanse verevening (artikel 6.13 lid 7 Wro) komt er op neer dat de tekorten in de grondexploitatie van de ene locatie worden gedekt door de positieve resultaten van een andere locatie, onder de voorwaarde dat een samenhang tussen beide locaties bestaat. Daar waar in artikel 6.13 lid 7 van de wet (Wro) wordt gesproken over bovenplanse kosten, worden deze in de structuurvisie aangeduid als 'bovenplanse verevening'. Een voorbeeld betreft de kosten voor herstructurering van een bestaand bedrijventerrein, dat samenhangt met een nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein.

Bovenplanse verevening kan voor meerdere locaties of gedeeltes daarvan in de exploitatieopzet worden opgenomen in de vorm van een fondsbijdrage, indien er voor deze locaties of gedeeltes daarvan een structuurvisie is vastgesteld, welke aanwijzingen geeft

over de bestedingen die ten laste van het fonds kunnen komen. Bovenplanse verevening is mogelijk via een exploitatieplan, maar ook via een anterieure overeenkomst. De criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid zijn van toepassing bij een exploitatieplan.

Hieronder wordt het volgende verstaan:

Profijt: de ontwikkellocatie moet nut ondervinden van de te treffen werken, maatregelen of voorzieningen. Deze toets geldt alleen voor de locatie als geheel, niet per bouwperceel binnen een locatie. De wetgever gaat ervan uit dat bijvoorbeeld het opheffen van een stankcirkel binnen een gebied ten gunste komt van het gehele plangebied en niet een gedeelte ervan;

Toerekenbaarheid: er moet een causaal verband zijn tussen de gebiedsontwikkeling en de kosten. De werken, maatregelen en voorzieningen zouden niet aan de orde zijn zonder dat plan of de kosten worden mede gemaakt ten behoeve van dat plan;

Proportionaliteit: indien meerdere gebieden profijt hebben bij een werk, maatregel of voorziening moeten deze naar evenredigheid (neergelegd in expliciet gemaakte verdeelmaatstaven) worden verdeeld. Dat betekent dat de gemeente transparant moet aanduiden langs welke criteria deze kosten zijn verdeeld.

Bovenwijkse voorziening

Voor een exploitatiegebied worden voorzieningen of maatregelen getroffen. Het gaat hierbij om de aanleg van een voorziening zoals genoemd op de kostensoortenlijst (6.2.5 Bro). Een bovenwijkse voorziening is een voorziening buiten een exploitatiegebied. De kosten van de aanleg van dergelijke voorzieningen komen voor verhaal in aanmerking via het exploitatieplan. Hierbij gelden de criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid (zie hiervoor voor definities). De kosten van de aanleg van deze voorziening zijn ook op basis van een anterieure overeenkomst te verhalen.

Criteria bij het bepalen of sprake is van een bovenwijkse voorziening zijn:

- × Is er sprake van de aanleg van een voorziening als vermeld in artikel 6.2.5 Bro?;
- × Ondervindt het exploitatiegebied profijt van de aanleg van de voorziening?
- × Indien er sprake is van profijt, in welke mate is er sprake van profijt voor het exploitatiegebied en/of andere exploitatiegebieden?

Om de kosten te kunnen verhalen is het niet noodzakelijk dat er een onderbouwing plaatsvindt in een structuurvisie, omdat ze via de kostensoortenlijst afdwingbaar zijn.

Zekerheidshalve is er echter voor gekozen om in deze structuurvisie de bovenwijkse voorzieningen te benoemen en hiervoor een onderbouwing op te nemen. Voorgaande is opgenomen in paragraaf 1.2.4. van deze uitvoeringsparagraaf.

Drie kostensoorten (de kosten voor aanleg van infrastructuur voor openbaar vervoer, de kosten van aanleg van nutsvoorzieningen en de kosten van openbaar toegankelijke gebouwde parkeervoorzieningen) kan de gemeente alleen in rekening brengen voor zover ze niet via gebruikstarieven kunnen worden gedekt. Alleen de zogenaamde onrendabele top is verhaalbaar.

Kosten voor toekomstige grondexploitaties

Soms legt men bij de ontwikkeling van een locatie al voorzieningen aan (mede) voor andere, in de toekomst te realiseren locaties. Van deze kosten is bijvoorbeeld sprake indien een

binnen het exploitatiegebied geplande ontsluitingsweg ruimer gedimensioneerd wordt dan voor de in voorbereiding zijnde locatie nodig is, omdat in de toekomst ook een andere nog te realiseren locatie er gebruik van zal maken. De gemeente kan de kosten van deze bovenwijkse voorzieningen weliswaar opnemen in de exploitatie van het huidige plangebied, maar moet bij de opbrengsten een reservering opnemen ten laste van de toekomstige locatie ter hoogte van het bedrag van de meerkosten. De opname van de genoemde kostensoort is dus vooral bedoeld om in de toekomst haar eerdere reservering weer terug te krijgen.

Bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen

Een anterieure overeenkomst over grondexploitatie is in principe vormvrij. Hierbij geldt echter dat uitsluitend bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen mogen worden gevraagd, als deze zijn opgenomen in de structuurvisie. In tegenstelling tot bovenplanse verevening en bij bovenwijkse voorzieningen gelden de drie criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid niet voor bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen. Om een bijdrage te mogen vragen voor ruimtelijke ontwikkelingen, hoeft er (volgens de wet) dus niet perse een relatie tussen de betreffende (opbrengstgevende) ontwikkeling en de ruimtelijke ontwikkeling, waarvoor een bijdrage wordt gevraagd, te zijn. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt echter dat dit wel als dusdanig bedoeld was, dus daarom is er voor gekozen de relatie zekerheidshalve op te nemen.

Bij 'ruimtelijke ontwikkelingen' valt te denken aan de aanleg van natuurelementen en maatschappelijke voorzieningen, maar ook aan de verbetering van de infrastructurele voorzieningen van een gemeente, zo blijkt uit de toelichting van de Wet ruimtelijke ordening op dit onderdeel. Een ruimtelijke ontwikkeling maakt de uitvoering van meer algemeen gemeentelijk beleid, dat maatschappelijk relevant is, mogelijk.

Als voorwaarde voor het vragen van bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen geldt echter wel dat deze ruimtelijke ontwikkelingen moeten zijn benoemd in de structuurvisie. Pas dan kan een gemeente aan een initiatiefnemer een bijdrage vragen in de door haar te maken kosten voor een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling. Voor een overeenkomst gelden uiteraard de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (a.b.b.b.) en de algemene eisen van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat de gevraagde bijdrage altijd in verhouding zal moeten staan tot de betreffende ontwikkeling, die aan de ruimtelijke ontwikkeling bijdraagt. De bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen mag alleen in een anterieure overeenkomst worden opgenomen. Bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen zijn niet mogelijk via het exploitatieplan of via een posterieure overeenkomst.

In paragraaf 1.2.5. is aangegeven welke ruimtelijke ontwikkelingen in de planperiode van deze visie (tot 2021) worden voorzien en welke (potentiële) kostendragende locaties hiervan profijt hebben, dus wat het 'verzorgingsgebied' van de ruimtelijke ontwikkelingen is. Nieuwe initiatieven in dat verzorgingsgebied, die voldoen aan het begrip 'bouwplan' zoals genoemd in artikel 6.2.1. van het Bro, worden geacht bij te dragen in de kosten voor de algemene ruimtelijke ontwikkeling, in het geval een exploitatieovereenkomst wordt gesloten. Hiermee wordt de ruimtelijke relatie tussen kostenpost en de opbrengst opleverende locaties gelegd in deze structuurvisie.

Begrippenlijst²

Anterieure overeenkomst

Een overeenkomst over grondexploitatie, die wordt gesloten tussen de gemeente en een particuliere eigenaar vóór de vaststelling van een planologische maatregel;

Bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen

Een financiële vergoeding van een initiatiefnemer aan de gemeente voor in een vastgestelde structuurvisie vastgelegde ruimtelijke ontwikkelingen, als bedoeld in artikel 6.24, lid 1, sub a Wro;

Bovenwijkse voorziening

Een voorziening, die van nut is voor het exploitatiegebied en voor één of meer andere gebieden;

Bovenplanse verevening

Het, naast de kosten, bijdragen vanuit winstgevende exploitatiegebieden ter (gedeeltelijke) dekking van een tekort in de grondexploitatie in een ander exploitatiegebied;

Exploitatiebijdrage

De door een particuliere eigenaar op grond van een anterieure of posterieure overeenkomst, dan wel via een omgevingsvergunning, aan de gemeente verschuldigde vergoeding in de kosten van de grondexploitatie;

Exploitatiegebied

Een als zodanig aangewezen gebied in het exploitatieplan;

Exploitatieplan

Een plan als bedoeld in artikel 6.12 Wro;

Kostensoortenlijst

De lijst, zoals opgenomen in artikel 6.2.3 t/m 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening, die een overzicht geeft van kosten die op grond van de Wet ruimtelijke ordening moeten worden verhaald op de initiatiefnemer van een ontwikkelingslocatie;

Posterieure overeenkomst

Een overeenkomst over grondexploitatie, die wordt gesloten tussen de gemeente en een particuliere eigenaar na de vaststelling van een exploitatieplan;

Profijt

Een ontwikkellocatie ondervindt nut van de te treffen werken, maatregelen of voorzieningen. Deze toets geldt alleen voor de locatie als geheel, niet per bouwperceel binnen een locatie. De wetgever gaat ervan uit dat bijvoorbeeld het opheffen van een stankcirkel binnen een gebied ten gunste komt van het gehele plangebied en niet een gedeelte ervan;

² Gebaseerd op de begrippenlijst in de Handreiking Grondexploitatiewet, 2008, ISBN: 9789012123419

Proportionaliteit

Indien meerdere gebieden profijt hebben bij een werk, maatregel of voorziening moeten de kosten naar evenredigheid (neergelegd in expliciet gemaakte verdeelmaatstaven) worden verdeeld. Dat betekent dat de gemeente transparant moet aanduiden langs welke criteria deze kosten zijn verdeeld.

Toerekenbaarheid

Er moet een causaal verband zijn tussen de gebiedsontwikkeling en te maken kosten. De werken, maatregelen en voorzieningen zouden niet aan de orde zijn zonder dat plan of de kosten worden mede gemaakte ten behoeve van dat plan.

Financieel-economische uitvoerbaarheid

In de structuurvisie staat het beoogde ruimtelijk beleid van de gemeente Lingewaard beschreven voor de komende tien jaar. Het is een visie, waarin vooral de belangrijkste ontwikkelingen staan beschreven. De realisatie van deze ontwikkelingen dient te worden georganiseerd en gefinancierd. Projecten die niet kunnen worden bekostigd, kunnen ook niet worden gerealiseerd. Dat wil echter niet zeggen dat elk project ook zijn eigen kosten moet dragen. Het is mogelijk om met externe geldstromen (geldstromen van buiten) ontwikkelingen te realiseren. Subsidies zijn daar een eenvoudig voorbeeld van.

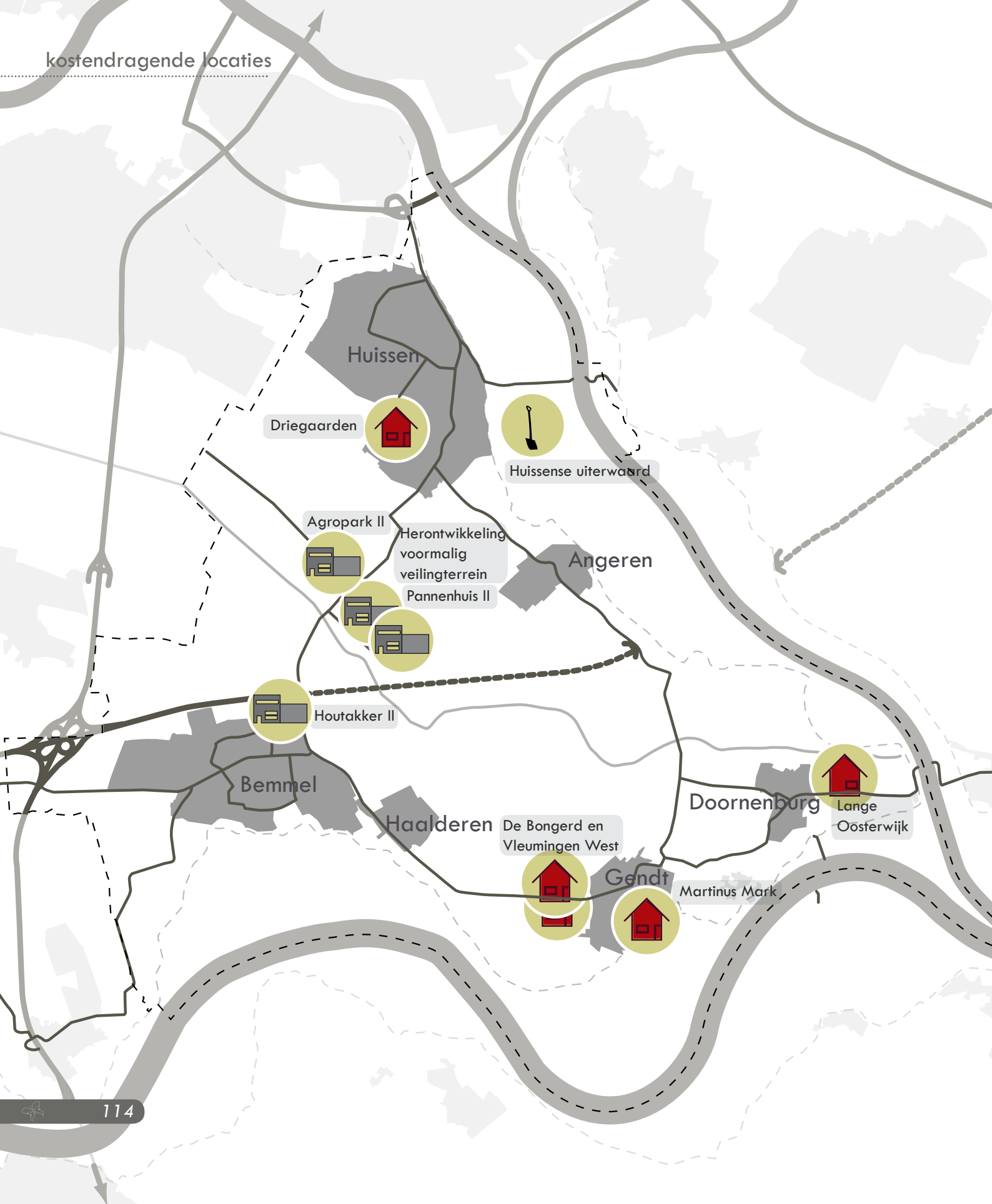
In dit hoofdstuk wordt aangegeven van welke ontwikkelingen de gemeente verwacht opbrengsten te kunnen inzetten voor de financiering van andere projecten en voor welke ontwikkelingen de gemeente deze opbrengsten dan wil inzetten.

Kostendragende locaties

In de hierna volgende overzichten staan de belangrijkste kostendragende locaties genoemd. Kostendragende locaties zijn locaties waar, naast kosten, ook substantiële opbrengsten zijn te verwachten. Uitgangspunt van de gemeente is dat deze locaties een financiële bijdrage leveren aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen (veelal verfraaiing van het landschap, ontwikkeling van natuur en groen) of vereveningslocaties, waarbij geen of weinig opbrengsten te verwachten zijn. Voor de naamgeving en ligging van de locaties wordt verwezen naar bijgevoegde kaartbeelden.

De kostendragende locaties zijn met de wetenschap van nu benoemd. Het navolgende overzicht is niet star of uitputtend. Met het opnemen van deze locaties geeft de gemeente het streven aan dat ze bij deze locaties substantiële opbrengsten verwacht en dat ze daarmee kunnen bijdragen aan de realisatie van de ruimtelijke ontwikkelingen en vereveningslocaties in deze visie. Het kan uiteraard zo zijn dat bij de uitwerking van een locatie blijkt dat de verwachtingen (naar beneden) moeten worden bijgesteld. Ook kan voorkomen dat locaties die wel in deze visie zijn benoemd, vooralsnog niet als kostendragend zijn aangemerkt, terwijl ze dat in de toekomst wel blijken te zijn. De gemeente kan dan ook bij die locaties vragen om een bijdrage.

Overigens zullen zich in de praktijk, naast genoemde grote ontwikkelingen, kleinere initiatieven voordoen die passen binnen de doelstellingen van de structuurvisie. Deze kleinere initiatieven worden niet specifiek genoemd in deze structuurvisie. Voor alle bouwplannen met een omvang groter dan de grens van één woning (etc., zoals genoemd in het Besluit ruimtelijke ordening), waarvoor nog een planologisch besluit moet worden genomen, geldt dat hiervoor een verplichting geldt tot kostenverhaal en hierop eveneens de bepalingen met betrekking tot bovenplanse verevening, bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen en bovenwijkse voorzieningen van toepassing zijn. Het betreft dus meer locaties dan enkel de grotere ontwikkelingen, die in de navolgende opsomming zijn opgenomen.

Huissen

- x Zand- en kleiwinning Huissense uitwaard
- x Bedrijventerrein Agropark II
- x Bedrijventerrein Pannenhuis II
- x Driegaarden (ca. 525 woningen)
- x Herontwikkeling voormalig veilingterrein: *De gemeente zal bij de herontwikkeling van het voormalig veilingterrein een faciliterende rol vervullen. De herontwikkeling dient voor de gemeente budgetneutraal plaats te vinden. Kostenverhaal zal worden toegepast. Alle ontwikkelingskosten zijn voor risico en rekening van ontwikkelende partij(en).*

Bemmel

- x Bedrijventerrein Houtakker II

Gendt

- x De Bongerd (ca. 148 woningen)
- x Vleumingen West (ca. 225 woningen)
- x Martinus Mark (ca. 50 woningen)

Doornenburg

- x Lange Oosterwijk (ca. 90 woningen)

In voorgaande structuurvisie zijn uiteraard veel meer ‘rode’ ontwikkelingslocaties benoemd. De gemeente heeft echter de verwachting dat een aantal van deze locaties geen potentie hebben tot het genereren van (substantiële) opbrengsten. Daarnaast is voor een groot deel van de locaties, waaronder diverse woningbouwlocaties, reeds een overeenkomst met de initiatiefnemer gesloten.

Bovenplanse verevening

(artikel 6.13 lid 7 Wro)

Volkshuisvesting

Het volkshuisvestelijk beleid van de gemeente is erop gericht dat voor alle inkomenscategorieën voldoende woonruimte beschikbaar is van voldoende kwaliteit. De komende 10 jaar verwacht de gemeente een grote vraag naar woningen voor de doorstroom in de prijsklasse 2 tot 3 ton en leeftijdsbestendige woningen. Lingewaard bouwt daarbij niet alleen voor zichzelf, maar ook

voor mensen uit de regio, afkomstig van onder andere Arnhem en Nijmegen. Voor deze groep worden vooral woningen in Huissen gebouwd, maar ook in Bemmelen. In de overige kernen wordt voornamelijk voor eigen behoefte gebouwd.

Het bouwen van middendure woningen voor doorstroom en leeftijdsbestendige woningen is weliswaar uitgangspunt, maar het kan zo zijn dat vanuit het aspect landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit toch voor andere woningtypen wordt gekozen, danwel een groter aandeel van bijvoorbeeld duurdere woningen. Te denken valt aan landgoederen, vrijkomende agrarische bebouwing, het willen behouden van zichtlijnen langs de dijk of karakteristieke weilandjes en boomgaarden binnen de kern, versterking van bestaande lintbebouwing etc.. Hier zijn bijvoorbeeld juist grotere kavels met vrijstaande bebouwing gewenst in plaats van bijvoorbeeld rijwoningen. Indien afgeweken wordt van de woonwensen van de gemeente op een locatie, dan dient elders compensatie te worden gevonden. Compensatie kan op verschillende manieren. Dit kan door een programmatische bovenplanse verevening of een financiële bovenplanse verevening. In het eerste geval wordt afgesproken het tekort aan een bepaald type woningen in het ene plan te compenseren in een ander plan, zodat het woningbouwprogramma van beide locaties samen weer voldoet aan de verdeling. In het tweede geval worden afspraken gemaakt over een financiële bijdrage die het mogelijk maakt om op een andere toekomstige locatie het tekort aan goedkopere woningen te compenseren.

Binnen de gemeente zijn, voorzover nu op basis van de structuurvisie bekend, geen locaties aan de orde die in aanmerkingen komen voor bovenplanse verevening.

Bovenwijkse voorzieningen

(artikel 6.2.5 Bro)

De volgende projecten worden op basis van artikel 6.2.5 gedefinieerd als een bovenwijkse voorziening:

Waterberging

De gemeente Lingewaard werkt samen met het waterschap aan een waterbank. Dit houdt in dat bij ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak met 500m² tot 1500 m² toeneemt, de behoefte aan waterberging kan worden gecompenseerd buiten het plangebied van de ontwikkeling, maar wel binnen hetzelfde peilgebied. Hiertoe zijn in het gemeentelijk Waterplan plekken aangeduid die nader worden onderzocht. De aanleg van waterbergingsgebieden is afhankelijk van ontwikkelingen, die een verhard oppervlak tot gevolg hebben.

Infrastructurele aanpassingen

In de visie is aangegeven dat de gemeente Lingewaard veel waarde hecht aan afstemming tussen mobiliteit en ruimtegebruik. Om een optimale ontsluiting van opbrengstlocaties mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat infrastructurele aanpassingen worden gerealiseerd.

Groenvoorzieningen

De gemeente Lingewaard zet met haar visie in op een leefbare woonkern, waarin aandacht is voor de identiteit van de kern. De inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen met onder andere groenvoorzieningen vraagt aandacht. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij de voormalige begraafplaats behorende bij de Martinuskerk te Gendt.

Ruimtelijke ontwikkelingen

(artikel 6.24 Wro)

Op grond van artikel 6.24 Wro kan de gemeente bij het aangaan van een overeenkomst over grondexploitatie afspraken maken over financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen op basis van een vastgestelde structuurvisie. De gemeente is voornemens van deze regeling gebruik te maken voor de realisatie van een aantal ruimtelijke ontwikkelingen, die in deze visie zijn opgenomen. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van deze ruimtelijke ontwikkelingen die de gemeente de komende tien jaar beoogt te realiseren, mits er voldoende samenwerkingspartners en financieringsmogelijkheden gevonden worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in regionale en gemeentelijke projecten. Ook wordt een “zachte” tijdsfasering aangegeven. Mogelijk kunnen onderdelen sneller uitgevoerd worden vanuit een andere prioriteitsstelling door andere beleidsvelden. In algemene zin kan gesteld worden dat alle hieronder genoemde ruimtelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage leveren aan de verbetering, versterking en ontwikkeling van het imago en de uitstraling van de gehele gemeente en/of regio. Iedereen heeft daar profijt van: bewoners, arbeiders, passanten, recreanten etc. De ruimtelijke ontwikkelingen hebben veelal een ruim ‘verzorgingsgebied’, een gebied dat van de betreffende ontwikkeling voordeel heeft.

Voor enkele ‘kostendragende locaties’ kan een ruimtelijke ontwikkeling een ‘bovenwijkse voorziening’, zoals bedoeld in de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening, worden. Duidelijk mag zijn dat voor zover kosten vallen onder het begrip bovenwijkse kosten, ze niet vallen onder de bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Regionale ontwikkelingen

Uitwaarden toegankelijk en recreatief aantrekkelijk maken

Een belangrijke opgave voor de inwoners van de Stadsregio Arnhem Nijmegen is het toegankelijker maken van de natuur en groene ruimte in de uitwaarden met heldere aangegeven en doorlopende wandel- en fietsroutes. Natuur en waterberging spelen hierbij een belangrijke rol. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van de ontwikkeling van de uitwaarden. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele Stadsregio Arnhem Nijmegen. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Park Lingezege

Park Lingezege moet een oplossing bieden voor het tekort aan recreatief toegankelijke groene ruimte dichtbij de woonwijken. Het park maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en heeft daarmee de status van beschermd gebied. Behoud van groene ruimte, natuurontwikkeling en ruimte voor recreatie staan centraal. Voor een concrete visie voor dit park en de uitwerking en doelstellingen per deelgebied wordt verwezen naar de intergemeentelijke structuurvisie Park Lingezege. Met deze intergemeentelijke structuurvisie is het beleid voor het plangebied van Park Lingezege vastgelegd. Deze intergemeentelijke structuurvisie vormt, ook na vaststelling van voorliggende gemeentelijke structuurvisie, de leidraad voor de beoordeling van nieuwe plannen en initiatieven.

De gemeente Lingewaard heeft een bestuursovereenkomst getekend, en daarmee toegezegd een financiële bijdrage te leveren. De gemeente wenst deze bijdrage op profijtlocaties te verhalen. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben immers profijt van de realisatie van het park. Het park maakt de gemeente tot een meer aantrekkelijke gemeente. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente Lingewaard. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Glastuinbouwgebieden

Binnen het gebied Bergerden en herstructureringsgebied Huissen-Angerden wordt gewerkt aan een schaalvergroting en innovatieve glastuinbouw. Meer oppervlakte glastuinbouw betekent ook meer waterberging. Het collectief regelen van waterberging behoort tot de mogelijkheden. De gemeente zou hiervoor collectief waterberging kunnen realiseren.

Zowel huidige gebruikers als toekomstige gebruikers binnen de glastuinbouwgebieden hebben profijt van deze waterbergingsgebieden. De verzorgingsgebieden zijn de glastuinbouwgebieden Bergerden en Huissen-Angerden. Alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, binnen deze plangebieden leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

In het herstructureringsgebied Huissen-Angerden zijn veel de kassen verouderend, daarnaast is er sprake van kleinschalige verkaveling. Gemeente zet in op het een toekomstbestendiger glastuinbouwgebied met een verbeterde infrastructuur en gebiedsontsluiting. Daarnaast zet ze in op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit door middel van goede landschappelijke inpassing, landschappelijke verfraaiing en verbetering van het recreatieve routenetwerk.

Zowel huidige gebruikers als toekomstige gebruikers binnen het herstructureringsgebied Huissen- Angerden hebben profijt van deze gebiedsontwikkeling. Het verzorgingsgebied is het herstructureringsgebied Huissen-Angerden. Alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, binnen dit plangebied leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Omgeving Fort Pannerden

Het landschap rond Fort Pannerden heeft vanuit recreatief oogpunt gezien potentie. Hierbij wil de gemeente zich richten op een optimale beleving van cultureel erfgoed en natuur waarbij ook oog is voor een goede bereikbaarheid van het fort en omgeving. Tot dit project behoort onder andere het verbeteren van de herkenbaarheid van Sterrenschans, restauratie van voormalige wallen en gracht.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt deze gebiedsontwikkeling. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Uitbouwen hoogwaardig openbaar vervoer Arnhem – Nijmegen en Arnhem - Huissen

De bevolkingstoename tussen de rivieren verhoogt de druk op de bestaande wegenstructuur. Door de gemeente loopt inmiddels een hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) verbinding in

noord-zuid-richting (buslijn 300). De gemeente streeft naar het verbinden van HOV met goed bereikbare plekken in de wegenstructuur (bij Bemmel/A15) en het ontwikkelen van goede halte-plaatsen bij grote woningbouwlocaties en bedrijvigheid. HOV moet een reden hebben om in onze gemeente op een aantal gewenste plekken te stoppen.

Met de realisatie van een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding tussen Arnhem en Huissen beoogt de gemeente een betere verbinding in noord-zuid richting op meer lokaal niveau. Hiertoe zal naar verwachting de trolleyverbinding vanuit Arnhem richting Huissen worden doorgetrokken.

Ten slotte is een snelle verbinding in oost-west richting (tussen Zevenaar en Tiel) gewenst. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van de ontwikkeling van het HOV netwerk. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele Stadsregio Arnhem Nijmegen. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Recreatief routenetwerk

De gemeente zet in op de realisatie van langzame verbindingen met bijbehorende voorzieningen (bijv. picknickplekken). Met langzame verbindingen worden bijvoorbeeld fiets- en wandelpaden of ruiterspaden bedoeld. Wandelmogelijkheden worden hiertoe geïnventariseerd en waar mogelijk verbeterd, mede door de realisatie van nieuwe verbindingen. Ook andere vormen van routegebonden recreatie (bijv. skeeleren, kanovaren) en de toegankelijkheid voor iedereen (ook minder-validen) verdienen aandacht.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een goed recreatief routenetwerk. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Ontwikkeling Toeristische Overstappunten (TOP's)

Uit de visie blijkt dat de gemeente inzet op de realisatie en aankleding van TOP's. Hierbij moet worden voorzien in parkeergelegenheid en de daarbij horende voorzieningen als overstap naar het recreatieve netwerk.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van deze TOP's. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Lokale ontwikkelingen

In het door de gemeenteraad vastgestelde Landschapsonwikkelingsplan (LOP) van 2006 is het landschapsbeleid voor het buitengebied van de gemeente vastgelegd. In het LOP worden concrete projecten benoemd die gezien kunnen worden als ruimtelijke ontwikkeling. Alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, gelegen in het buitengebied van de gemeente (waaronder ontwikkelingen in het kader van de functieveranderingsregeling) leveren een financiële bijdrage aan deze in het LOP genoemde ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is een Landschapsonwikkelingsfonds ingesteld.

Waterberging

De gemeente Lingewaard werkt samen met het waterschap aan een waterbank voor nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is in een aantal kernen sprake van een tekort aan waterberging, in verhouding tot wat is gebouwd. Het betreft de kernen Gendt, Angeren en Doornenburg. De gemeente moet hier extra waterberging realiseren. Zowel huidige gebruikers in en nabij de kernen als toekomstige gebruikers hebben profijt van deze waterbergingsgebieden. Het verzorgingsgebied is dan ook per waterbergingsgebied de betreffende kern plus de directe omgeving. Alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, binnen de stedelijke ontwikkelingscontour van die kern leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Kwalitatieve wateropgaven

De gemeente Lingewaard zet in op een biologisch gezond watersysteem. Hiertoe zijn robuuste watergangen, natuurvriendelijke oevers en extra verbindingen ten behoeve van voldoende circulatie noodzakelijk.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een gezond watersysteem. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Verbeteren relatie Bommel en Park Lingezegen

Het groen van Park Lingezegen moet vanuit de woonkern Bommel te voet en per fiets bereikbaar zijn. Het parklandschap is immers bedoeld als toegankelijke groene ruimte voor de inwoners. 'Overbrugging' van de huidige N15 wordt nagestreefd. Deze overbrugging staat in ieder geval centraal bij het eventueel doortrekken van de A15.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van het verbeteren van deze relatie. Het verzorgingsgebied is dan ook de kern Bommel en Ressen met de nabije omgeving. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in en nabij de kern Bommel leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Ontwikkeling dijkzone

Zoals in de visie aangegeven vindt de gemeente het zeer belangrijk de cultuurhistorische waarden van de dijken en bijbehorende dijkzones te behouden en waar mogelijk te verbeteren en versterken. Herstel en verdere ontwikkeling van deze cultuurhistorische waarden is van groot belang voor de leesbaarheid van het landschap, maar ook voor de beleving van de eigen gemeentelijke historie. Cultuurhistorie moet in de dijkzone het uitgangspunt vormen bij ontwikkeling, hetgeen bijvoorbeeld functieverandering tot gevolg kan hebben. Een voorbeeld hiervan is het restaureren van nog bestaande restanten van baksteenfabricage (loodsen, schoorstenen, terreinen, oude aan- en afvoerroutes, etc.) waarbij zo mogelijk nieuwe functies worden toegekend.

Aan de ontwikkeling van de dijkzone zal ook invulling worden gegeven met het woerdenproject en het wielenproject. Bij het woerdenproject wordt gestreefd naar herkenbaarheid van de woerden en het herstel van cultuurhistorische elementen op de woerden. Bij het wielenproject gaat het om het 'restaureren' van circa 20 wielen, waarbij ook aandacht uit gaat naar de

het toegankelijk maken en aantrekkelijk maken van de wielen voor recreanten. Nieuwe en op te knappen paden naar de wielen worden op het bestaande routenetwerk aangehaakt. Een onderdeel van het project is bijvoorbeeld het aanleggen van een pad over de onderhoudstrook van de dijk.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van het herstel van deze cultuurhistorische waarden. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Kazematten

In de gemeente Lingewaard bevindt zich een aantal kazematten en andere restanten van de koude oorlog waarbij herstel en vergroting van de herkenbaarheid gewenst is. De gemeente wil hierop inzetten en de samenhang tussen de kazematten verbeteren. Daarnaast wil ze nieuwe functies toekennen, bijvoorbeeld door aanleg van een nieuwe fietsroute tussen de kazematten. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van het herstel van deze cultuurhistorische waarden. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Karakteristieke landschapselementen

Hoogestamboomgaarden en karakteristieke beplanting en wegbeplanting zijn beeldbepalend in het Lingewaardse landschap. De gemeente zet op diverse plekken in op aanleg van deze karakteristieke landschapselementen. Specifiek zet ze in op het ruimtelijk versterken van het contrast open/ dicht aan de randen van het komgebied door middel van versterking/ aanleg wegplanting langs oude bewoningslinten en versterking van erfbeplanting op de oeverwallen. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt deze ontwikkeling. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Beplanting om bedrijventerrein Gendt-Bemmel

De gemeente wil landschappelijke beplanting toevoegen rondom bedrijventerrein Gendt-Bemmel ten westen van de Kommerdijk.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van deze beplanting. Het verzorgingsgebied is het bedrijventerrein Gendt-Bemmel met de nabije omgeving. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in en nabij het bedrijventerrein leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Oeverontwikkeling Linge en Haaldersche Zeeg

Er wordt door de gemeente ingezet op de ontwikkeling van een brede multifunctionele zone langs de Linge, de zogenaamde 'Lingezone'. Het doel is de ontwikkeling van een brede zone

langs de Linge, met een multifunctioneel karakter. Binnen deze zone worden de mogelijkheden voor natuur, water en recreatie versterkt en blijft ook ruimte bestaan voor extensief landbouwkundig gebruik (agrarisch natuurbeheer). Daarnaast wordt de Haaldersche Zeeg voorzien van ecologische oevers met een fiets- / wandelverbinding.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt deze ontwikkeling. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente. Alle ontwikkelingslocaties, inclusief particuliere initiatieven, in de gemeente leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

De lokale ring

De 'ring' op de oeverwallen vormt de verbindingsweg tussen de kernen en vormt een belangrijke ontsluitingsweg richting de grotere wegen. Deze ring is geschikt voor dagelijkse verplaatsingen. De oriënterende werking van de ring behoeft verbetering. Daarnaast verdienen oversteekbaarheid, veiligheid en leefbaarheid in de kernen langs de ring aandacht.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een verbeterde lokale ontsluitingsweg. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

De dijk

De dijk wordt, naast recreërende wandelaars en fietsers, gebruikt door auto's. Verkeersveiligheid verdient dan ook aandacht, zodat recreanten zich veilig over de dijk kunnen verplaatsen, zonder het dagelijks verkeer op de dijk te belemmeren.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een verbeterde lokale ontsluitingsweg. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Maken en verbeteren van verkeersverbindingen

Zoals in de visie is aangegeven hecht de gemeente veel waarde aan verbeteringen in de verkeers- en vervoersinfrastructuur. In dit kader hebben de volgende projecten, naast bovenstaande en genoemde regionale projecten, voor wat betreft wegverkeer en langzaam verkeer prioriteit:

- × De realisatie van een verbinding vanuit het westen van Huissen naar de A325;
- × De verbetering van de fietsverbinding tussen Huissen en Arnhem-Zuid;
- × De realisatie van de westelijke ontsluiting (Dorpensingel Oost) tussen Bemmelen en de Ovatonde (A325);
- × Verbeteren oversteekbaarheid en leefbaarheid traverse Haalderen (v.d. Mondeweg);
- × De realisatie van parkeervoorzieningen in het centrum van Huissen;
- × De realisatie van een fietsoverzetveer Bemmelen - Ooij.
- × Het verbeteren van de leefbaarheid in woonkernen door middel van maatregelen om het doorgaand (vracht-) verkeer terug te dringen.

Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van verbeterde verkeersverbindingen. Het verzorgingsgebied is dan

ook de gehele gemeente. Alle ontwikkellocaties, inclusief particuliere initiatieven, leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.

Lokale economie

Voor de leefbaarheid van de kernen in de gemeente zijn voorzieningen van groot belang. Het gaat dan om voorzieningen van goede kwaliteit en voorzieningen die goed bereikbaar zijn. De gemeente streeft naar een versterking van de economische activiteit in en rond het Huissense centrum. Ook voor de overige kernen wordt behoud van voorzieningen van belang geacht. Een bundeling van economische activiteiten moet hieraan bijdragen. Hiermee kan het karakter en de uitstraling van de centrumgebieden worden versterkt. Het gaat enerzijds om de gebouwde omgeving, maar ook om het herinrichten van de openbare ruimte.

Voor de herinrichting van de openbare ruimte in de centrumgebieden wil de gemeente alle ontwikkelingslocaties en particulieren initiatieven in de kernen een financiële bijdrage laten leveren. Het verzorgingsgebied wordt dan ook gevormd door de kern waarbinnen de herinrichting wordt gerealiseerd. Ontwikkellocaties en particuliere initiatieven binnen deze kern leveren een financiële bijdrage. Het gaat niet om een bijdrage ten behoeve van de exploitatie. Het verzorgingsgebied beperkt zich echter niet alleen tot de kern zelf. Inwoners van vrijwel alle kernen maken gebruik van de voorzieningen in Huissen, Bemmelen en Gendt. Daarnaast zijn de gebruikers van het buitengebied aangewezen op de voorzieningen in de kernen.

Voorzieningen

Voor de leefbaarheid van de kernen in de gemeente zijn maatschappelijke voorzieningen van groot belang. Het gaat dan om voorzieningen van goede kwaliteit, die goed bereikbaar zijn. De gemeente streeft naar versterking en behoud van het aanbod. Hierbij kan worden gedacht aan:

- × De bouw of renovatie van scholen waarbij ook voldoende gymnastiekruimte wordt gerealiseerd. Het gaat onder andere om de volgende scholen: de Zilverzwaan te Huissen en het OBC De Heister te Bemmelen
- × De realisatie van multifunctionele accommodaties, namelijk het kulturhus Gendt, De Kinkel te Bemmelen, multifunctioneel centrum te Huissen en de stadsgehoorzaal te Huissen;
- × De bouw van sporthallen, namelijk de sporthal Angeren-Huissen en de sportzaal te Bemmelen.

Voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen wil de gemeente alle ontwikkelingslocaties en particuliere initiatieven een financiële bijdrage laten leveren. Het verzorgingsgebied wordt dan ook gevormd door de gehele gemeente.

Nota bovenwijkse voorzieningen

Voor de bovenwijkse voorzieningen zal een Nota fonds bovenwijkse voorzieningen worden opgesteld. De ruimtelijke ontwikkelingen zijn in deze uitvoeringsparagraaf genoemd.

Maatschappelijke haalbaarheid

Procedure structuurvisie

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat het opstellen van een structuurvisie vorm- en procedurevrij is. Echter voor goede ruimtelijke plannen en een snelle totstandkoming en uitvoering daarvan is het creëren van maatschappelijk draagvlak essentieel. Door (groepen) burgers en maatschappelijke organisaties in een vroeg stadium bij de ontwikkeling van ruimtelijk beleid te betrekken en te laten meedenken over de formulering van het beleid kan draagvlak ontstaan.

Om die reden zijn tijdens de totstandkoming van de visie discussies in het 'veld' gehouden. Aan het begin hebben sessies plaatsgevonden waarbij burgers, verenigingen, organisaties en de gemeenteraad mee hebben kunnen praten over de inhoud van deze visie. Voor nadere informatie over deze bijeenkomsten wordt verwezen naar het navolgende hoofdstuk 'Discussie' in deze structuurvisie.

Inspraakverordening

De gemeente heeft er voor gekozen om conform haar eigen inspraakverordening de visie voor een ieder ter inzage te leggen. Hieronder zijn de resultaten van de inspraak weergegeven. Eveneens is overleg gevoerd met de bij de structuurvisie betrokken instanties.

Resultaten inspraak en advies

Voor de verwerking van de resultaten van de inspraak en de adviezen van andere overheden en organisaties is een aparte reactienota opgesteld die als bijlage bij deze structuurvisie ook is vastgesteld.

In alle reacties speelden twee thema's een hoofdrol: glastuinbouw en de verkeersstructuur. In een aantal reacties is gevraagd om het reservegebied 'Kamervoort' voor uitbreiding van de glastuinbouw en de zoekzone voor een blijvende cluster glastuinbouw bij Gendt te handhaven. Het in stand houden van grote reserve-uitbreidingen voor nieuw glas kan echter niet worden verantwoord vanuit een reële behoefte. Tegelijkertijd zijn deze ruimtereserveringen wel een blokkade voor alle andere ontwikkelingen, zoals functieverandering.

Ook voor de glastuinbouw kiezen we voor efficiënt ruimtegebruik. Daarnaast spant de gemeente zich in voor de herstructurering en ondersteunen we ontwikkelingen die leiden tot verduurzaming van bijvoorbeeld het energiegebruik of het waterbeheer. We kiezen voor concentratie en verduurzaming, en niet voor het in stand houden van grote reserve-uitbreidingen. Tussen de Kamervoort en de Kampsestraat blijft wel een kleinere reserveruimte gereserveerd.

Het tweede dominante thema was de wegenstructuur en dan met name de zaken waar regionaal overleg voor nodig is of waarvan de gemeentelijke visie afwijkt van die van andere overheden. Het klopt dat een aantal zaken nog in studie of discussie zijn of dat nog procedures moeten worden doorlopen. Dit betreft de uitbouw van het hoogwaardig openbaar vervoer, de bovenlokale verkeers-afwikkeling en de doortrekking van de A15. Vandaar dat we in deze structuurvisie ook aangeven hoe onze gemeente die thema's ziet en wat we graag gerealiseerd willen hebben, als basis voor het overleg met anderen.

Beoordeling m.e.r.-plicht

Voor plannen en besluiten waarin ontwikkelingen worden geregeld met een grote impact op het milieu kan een milieu effectrapportage (m.e.r.) verplicht zijn. Doelstelling van een milieu effectrapportage is het verkrijgen van relevante informatie over milieueffecten van een ruimtelijke ingreep, zodat deze effecten een volwaardige plaats kunnen krijgen in de belangenafweging. In Nederland is de milieu effectrapportage geregeld in de Wet milieubeheer (Wm) en in een Algemene maatregel van bestuur (Amvb): het Besluit m.e.r. Dit Besluit m.e.r. is recentelijk herzien. In het Besluit m.e.r. zijn de plannen benoemd waarvoor een milieu effectrapportage nodig is. Bij twijfel kan een zogenaamde Voortoets uitwijzen of een (plan-)m.e.r. nodig is.

Voor deze structuurvisie is nagegaan of kaderstellende uitspraken worden gedaan over concrete ontwikkelingen die m.e.r.-plichtig kunnen zijn of dat een zogenaamde m.e.r.-voortoets nodig is. Beschouwd zijn de volgende (mogelijke) ontwikkelingen:

Herinrichting uiterwaarden

Voor ontwikkelingen in de uiterwaard in verband met bijvoorbeeld rivierverruiming en herinrichting voor natuur en recreatie, verzorgen initiatiefnemers de milieu effectrapportage als dat nodig is. Deze structuurvisie doet over ontwikkelingen in de uiterwaarden geen nieuwe uitspraken.

Park Lingezen

Voor het parkgebied is de m.e.r.-procedure doorlopen ten behoeve van de intergemeentelijke structuurvisie en het nieuwe bestemmingsplan voor het parkgebied.

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

In de regio wordt gestreefd naar beter openbaar vervoer. Meer hoogwaardig in de zin van duurzamer, sneller, comfortabeler en met een hoge frequentie. Voorlopig bestaan de verbeteringen uit het opwaarderen van bestaande o.v.-verbindingen met Nijmegen en Arnhem. Een 'schaalsprong' naar andere vormen van vervoer is binnen tien jaar niet voorzien. Deze structuurvisie doet ook geen uitspraken over het aanleggen van bijvoorbeeld tramrails of andere voorzieningen die nodig zijn voor zo'n schaalsprong. Hiervoor zijn nog nadere studies en plannen nodig, die in regionaal verband worden geïnitieerd.

Doortrekking A15

Voor de doortrekking van de A15 verzorgt de rijksoverheid als initiatiefnemer de milieu effectrapportage.

Visievorming rond de autoweg-knooppunten bij Bommel

In de regio wordt vanuit oogpunt van mobiliteitsbeheersing gestuurd op een betere afstemming tussen ruimtelijke ontwikkelingen en vervoer. In onze structuurvisie is een opgave opgenomen waarin vermeld wordt dat voor de zone die bestaat uit de omgeving van de twee autowegknooppunten bij Bommel en de zone daartussen nadere visievorming nodig is om te bepalen op welke wijze de gemeente in de toekomst wil omgaan met deze omgeving na doortrekking van de A15. Deze structuurvisie regelt echter geen concrete ontwikkelingen.

Glastuinbouw

De gemeente heeft binnen haar grondgebied een concentratiegebied voor glastuinbouw. Een deel daarvan (Bergerden) is projectmatig ingericht en daarvoor is destijds de m.e.r.-procedure doorlopen. Voor een ander deel van het concentratiegebied geldt dat daar van oudsher al veel glastuinbouw aanwezig is. In dit gebied vindt herstructurering plaats. Die herstructurering is vanaf 2009 in gang gezet en in het kader van de planvorming daarvoor is de m.e.r.-plicht beoordeeld. Deze structuurvisie regelt geen nieuwe glastuinbouw-ontwikkelingen.

Duurzame energie

Een van de ambities van de gemeente is om meer te doen met duurzame vormen van energie. Omdat hiervoor nog nadere studies en visies nodig zijn om te bepalen in welke vorm precies en op welke wijze en welke lokatie(s) dit kan, is een onderzoek naar effecten nu niet mogelijk. De concentratie van glastuinbouw in de gemeente biedt in elk geval ook kansen voor het ontwikkelen van initiatieven op het gebied van duurzame energie.

Recreatie rond Fort Pannerden

Het fort ligt in een Natura-2000 gebied. Dat betekent dat hier extra zorgvuldig dient te worden omgegaan met mogelijke effecten op de natuur. De gemeente wil de recreatie bevorderen zonder afbreuk te doen aan cultuurhistorische waarden en de kwaliteit van natuur en landschap. Voor de omgeving van het fort en het kasteel bij Doornenburg is een integrale gebiedsvisie nodig die aangeeft op welke wijze dat hier het beste kan. Deze structuurvisie legt geen concrete ontwikkelingen vast waarvoor een m.e.r. of een voortoets nodig is.

Conclusie

Geconcludeerd is dat deze structuurvisie geen kaderstellende uitspraken bevat waarvoor een plan-m.e.r. nodig is of een voortoets die dient uit te wijzen of drempelwaarden worden overschreden c.q. significante effecten op gevoelig gebied optreden en een plan-m.e.r. nodig maken. Voor toekomstige planvorming op het gebied van de hierboven omschreven thema's dient de gemeente wel alert te blijven op mogelijk m.e.r.-plichtige ontwikkelingen en plannen.

